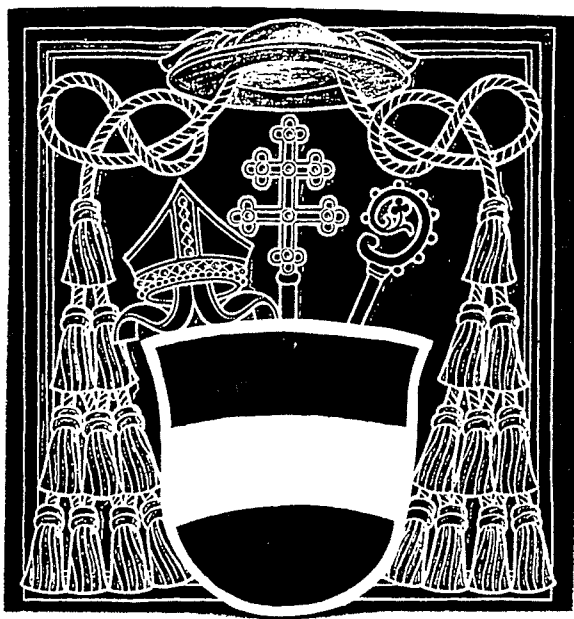

ČESKÁ GENEALOGICKÁ
A HERALDICKÁ SPOLEČNOST V PRAZE

Genealogické a heraldické listy

ACTA GENEALOGICA AC HERALDICA

!!!

Adresa společnosti

!!!

Česká genealogická a heraldická společnost v Praze
 Fantova 1784/28
 155 00 Praha 13 Stodůlky

Telefon není dosud zaveden.

Vyznačení cesty: viz zadní strana

Další důležité informace na předposlední straně !

=====

GENEALOGICKÉ A HERALDICKÉ LISTY □ Ročník XVIII. □ 3-4/1998

O B S A H

- Pozvánka na valnou hromadu** (1)
- Slovo na úvod** (2)
PhDr. Jan Podhola
- Habsburské sňatky a dědičnost** (3)
ing. Otakar Vinař
- Mohl náš předek pocházet ze šlechtického rodu z Říčan?** (18)
Zbyněk Hauser
- Byli Švandové ze Semčic skutečně ze Semčic?** (24)
Karel Dub
- Generace starých lesnických rodů na panství
 Arcibiskupství pražského** (34)
ing. Ivan Hojer
- Nebojte se počítačů v genealogii** (49)
Blanka Čadová
- Zprávy ze Společnosti**
- Kurz začínajících rodopisců a kronikářů 1999** (51)
- ČGHS na Internetu** (52)
- Program a termíny „střeďečníčků“ na I. pololetí 1999** (52)
- 30 let od založení ČGHS** (53)
- Schůzky pobočky Příbram na I. pololetí 1999** (53)
- Nabídka mg. nahrávek z přednášek** (54)
- Životní jubilea členů ČGHS Praha v roce 1999** (55)
- Nabídka publikací** (56)
- Členské příspěvky na rok 1999** (56)

Pozvánka
na valnou hromadu

České genealogické a heraldické společnosti v Praze

kteřá se koná
v sobotu 27. února 1999 v 10 hodin
v zasedací síni Vysočanské radnice
Praha 9, Sokolovská 324/14

Program:

Zahájení
Volba zapisovatele, volební a návrhové komise
Zpráva Správního výboru o činnosti ČGHSP za rok 1998
Zpráva o finančním hospodaření ČGHSP za rok 1998
Zpráva revizní komise k činnosti a hospodaření ČGHSP
Diskuze k předneseným zprávám
Udělení absolutoria Správnímu výboru a revizní komisi za rok 1998
a volební období
Volba nového Správního výboru
Volba nové Revizní komise
Přestávka
Plán práce na rok 1999 a výhled na celé volební období
Návrh na usnesení a jeho schválení valnou hromadou
Závěr

===

Poznámka:

Prezentace účastníků započne již v 9 hodin.
Před valnou hromadou je možno uhradit členský příspěvek na rok 1999 a zakoupit
si nové publikace naší Společnosti
Zvání jsou nejen naši členové, ale všichni příznivci a Vámi přivedení hosté.

Spojení k Vysočanské radnici:

Od stanice **METRA B, C Florenc** je přímé spojení TRAM 8 do stanice **Vysočanská radnice.**

Od stanice **METRA B Palmovka** je přímé spojení TRAM 8, 19 do stanice
Vysočanská radnice.

Od stanice **METRA B Vysočanská** přímo **Vysočanská radnice**

Slovo na úvod

PhDr. Jan Podhola, 1. místopředseda

Vážení přátelé,

dostává se vám do rukou druhé dvojčíslo Genealogických a heraldických listů (dále jen GHL), ročníku XVIII. Především bych se chtěl vám všem omluvit za opožděné vydání prvního dvojčísla, které bylo způsobeno personálními a technickými problémy, jak je nakonec patrné i z údajů v tiráži zmíněného dvojčísla. Po rozhodnutí správního výboru zrušit vydávání Informačních listů, jste tak odkázáni v oblasti informovanosti pouze na informace uváděné v GHL, což se jevílo a jeví jako zcela nedostatečné, zejména v případech opožděných vydání. Proto se budeme snažit nalézt nové způsoby a nové cesty, jak vzájemnou informovanost urychlit. Jednou z cest je vstup Společnosti do celosvětové počítačové sítě Internet. Bližší podrobnosti se dozvíte v článku „ČGHS na Internetu“ v části zpráv ze Společnosti.

Vážným problémem, se kterým se rovněž společnost, resp. časopis společnosti potýká, je nedostatek článků. Naše společnost má v současné době cca 850 členů se společným zájmem – genealogií a heraldikou. Bohužel tento zájem není patrný v takové míře, v jaké by bylo zapotřebí nebo v jaké bychom si představovali. Důsledkem je již zmíněný nedostatek článků, který má vliv i na přípravu časopisu a včasnost jeho vydání. Proto se obracím na všechny členy společnosti, aby se neostýchali a nabídli výsledky svých genealogických a heraldických prací ke zveřejnění v časopise. Napomohou tak nejen k řádnému vydávání časopisu, ale i k seznámení svých spolubatelů s oblastí svého zájmu a k rozšíření obzoru v uvedených oborech.

Jak jste byli již v minulém dvojčísle časopisu informováni, oslaví ČGHS v roce 1999 30. výročí svého založení. Přes uveřejněnou informaci a výzvu k nabídce ukázek svých prací, kterými by bylo možné obohatit připravovanou výstavu, reagovali na tuto výzvu pouze dva členové společnosti. Domnívám se, že je velikou škodou nechávat přípravu pouze na několika jedincích správního výboru a nevyužít příležitosti, jakou výročí poskytuje, k zviditelnění společnosti a k prezentaci její činnosti. Navzdory různým jizlivým posměškům ukázat všem pochybovačům, že genealogie a heraldika jsou obory, které „žijí“ dál a mají své místo i v současné občanské společnosti. Bližší údaje k chystané výstavě se dozvíte v článku „30 let České genealogické a heraldické společnosti“ v části zpráv ze společnosti.

V letošním roce skončí současnému správnímu výboru společnosti funkční období. Připravovaná valná hromada bude příležitostí nejen k jeho zhodnocení, ale především k analyzování současného stavu, zamyšlení se nad problémy, které společnost provázely, a především k navržení a přijetí směru a cíle dalšího působení. Věřím proto ve značné zastoupení členské základny a zdárný průběh.

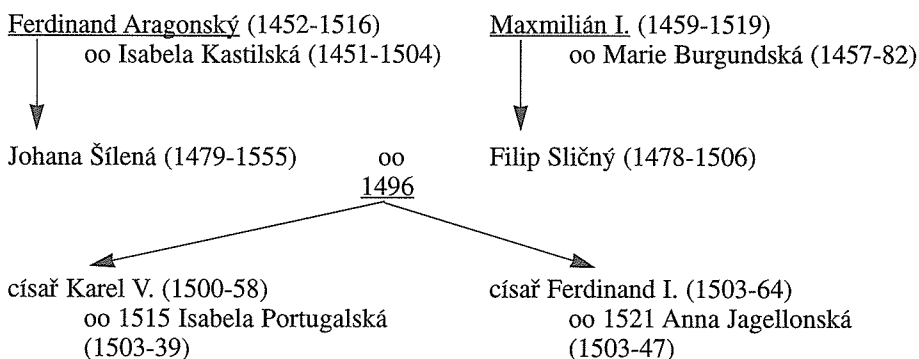
Závěrem přeji jménem správního výboru všem členům společnosti do nového roku dobré zdraví, značnou vytrvalost a mnoho badatelských úspěchů.

Habsburské sňatky a dědičnost aneb příbuzenství nezná hranic

Otakar Vinař

Rodovou doménou císaře Maxmiliána I. byly chudé rakouské země. Sňatkovou politikou však rozšířil panství Habsburků tak, že se v 16. století stali nejmocnějším evropským panovnickým rodem. Sňatkem s Marií, dcerou burgundského vévody Karla Smělého, získal bohaté burgundské země s Nizozemím a sňatek Maxmiliánova syna Filipa Sličného s Johanou, později zvanou Šílená, dcerou Isabely Kastilské a Ferdinanda Aragonského, zajistil Habsburkům nejen vládu ve Španělsku a značné části Itálie se Sicílií, ale také v nově objevených zemích v Americe.

Filip po dvou letech vlády zemřel a zanechal duševně nemocnou ženu a syny Karla a Ferdinanda. Než dospěl Karel, předurčený španělský král, vládl jeho děd Ferdinand Aragonský. Karel a Ferdinand založili pak dvě větve habsburského rodu: Karel španělskou a Ferdinand rakouskou.

Maxmiliánovy plány zřejmě směřovaly ještě dále než do Španělska. Usiloval totiž také o spříznění s královskou rodinou portugalskou. Eleonora, dcera Filipa Sličného, se totiž provdala za portugalského krále Manuela I. Když r. 1521 zemřel, provdala se Kateřina, mladší sestra Eleonory, v roce 1525 za Manuelova nástupce krále Jana III. (s Eleonorou se pak oženil francouzský král František I.). Příbuzenské svazky s Portugalskem upevnil ještě sňatek Karla V. s Isabelou Portugalskou, dcerou portugalského krále Manuela, jež byla Karlovou sestřenicí. Příbuzenské vztahy dále zkomplikoval Karlův syn Filip, když se oženil s Marií Manuelou, dcerou portugalského krále Jana III., který nastoupil po Manuelovi. Protože Filipův otec Karel V. a matka Marie Manuely byli sourozenci, byl Filip bratrancem své ženy. Protože však i matka Filipova Isabela a otec Marie byli také sourozenci, byl Filip bratrancem své ženy i z této strany tedy vlastně dvojnásobným bratrancem. Po vyměnění královského rodu se Portugalska zmocnil v roce 1580 Filip II.

císař Maxmilián I.

Johana Šílená zřejmě nepříznivě ovlivnila vývoj rodu. Profesor Lesný ve Druhé zprávě o nemocech mocných upozorňuje, že nepříznivý vliv mohla mít také Maxmiliánova manželka Marie, dcera burgundského vévody Karla Smělého, který pocházel z boční linie rodu Valois, kde se u řady králů projevil neurologické a psychiatrické úchytky, a že sám Karel Smělý nebyl psychicky normální. Přitom Habsburkové po více než tři století uzavírali příbuzenské sňatky často mezi blízkými příbuznými. Nelze se proto divit, že uvedené skutečnosti měly vliv na jejich psychiku a umocňovaly chorobné či vadné rysy jejich povahy. Profesor Lesný v uvedené knize konstatuje, že za celou dobu existence habsburského rodu se nikde neobjevila skutečně a výjimečně nadprůměrná osobnost. Ale nacházíme v něm podivíny, jedince průměrné i podprůměrné ... několik postav jasně psychopatologických.

Cesty dědičnosti jsou složité a často klikaté. V tomto článku jsem se pokusil sestavit co nejúplnější přehled příbuzenských sňatků vládnoucích Habsburků a přitom jednak uvést některé skutečnosti o osobách psychicky nenormálních, jako byli:

Don Carlos, syn španělského krále Filipa II.,
císař Rudolf II.,
don Julio d' Austria, Rudolfův levoboček,

španělští králové Filip III.,
Filip IV.,
Karel II.,

Bourbon Filip V. (babička byla nevlastní sestra Karla II.),
Bourbon Ferdinand VI. a
císař Ferdinand V. (I.)

jednak poukázat na častěji se vyskytující negativní povahové rysy Habsburků, související patrně s dědičností.

U císaře Karla V. nastala těžká duševní deprese v roce 1556 v souvislosti s neúspěchem jeho politiky v Německu. Karel V. se vzdal trůnu a odešel do kláštera v Estremaduře, kde se často choval nedůstojně, například pořádal pitky. Dal si tam také vystrojit vlastní pohřeb se zpěvy nad rakví, kterému pak přihlížel.

Syn Karla V. Filip II. byl čtyřikrát ženat. S první manželkou Marií Portugalskou měl syna Dona Carlose, který byl tělesně slabý, do pěti let nemluvil a od sedmnácti let se hovoří o jeho duševní chorobě. Otec ho podezíral ze spojení s nizozemskými vzbouřenci a odsoudil ho k domácímu vězení, kde ve dvaceti třech letech zemřel. O příčině jeho smrti kolovaly různé pověsti, včetně podezření, že byl zavražděn. Don Carlos byl nepochybně duševně nenormální. Nenormální však bylo i chování Filipa II. k synovi.

Filip II. se pokládal za předního ochránce katolické církve a snažil se vyhubit protestanty a všechny náboženské novoty nejen ve Španělsku, ale ve všech svých zemích. Využíval k tomu inkvizice a dával masově upalovat kacíře. Byl dokonce kritizován papežem, že inkvizice využívá pro své potřeby. Ironií je, že vedl válku proti papeži. Neméně krutě potlačoval povstání ve Španělsku a odpor proti své vládě v Nizozemí. V bezmezní ctižádostivosti chtěl ovládnout moře a vrhl se do nepromyšleného a riskantního útoku proti Anglii, při němž přišel o loďstvo i velmocenské postavení Španělska.

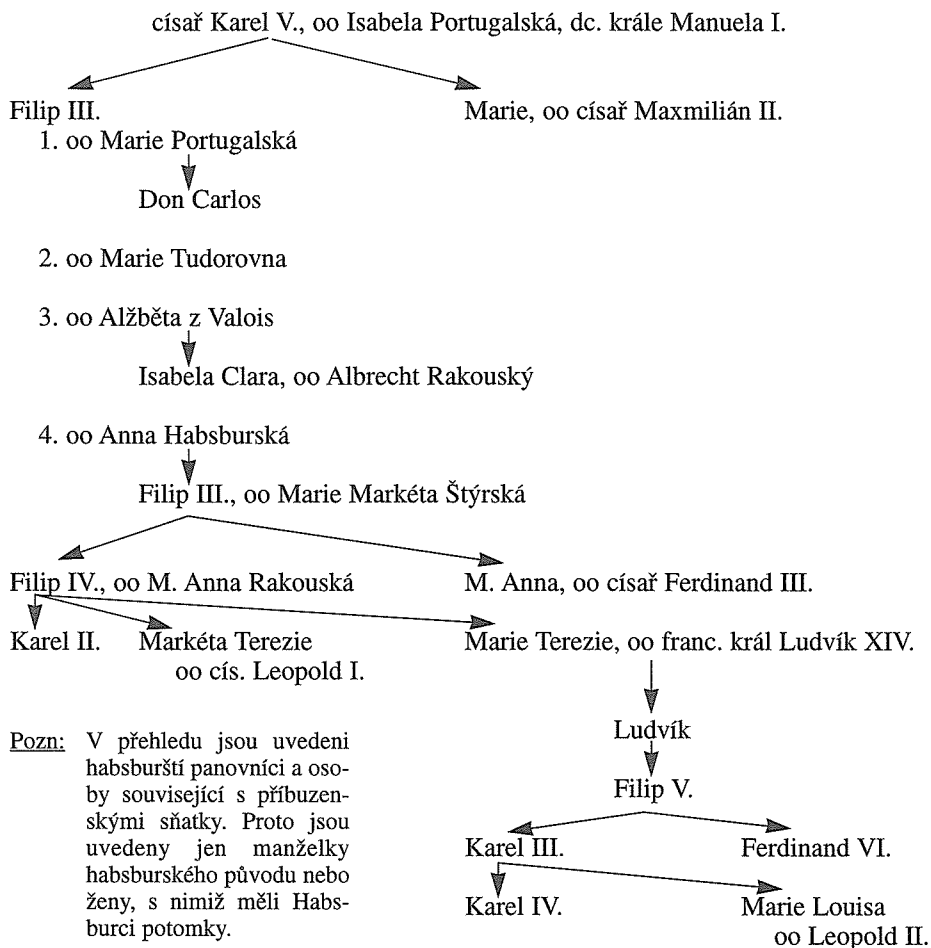
Se svou čtvrtou manželkou Annou Habsburskou měl Filip II. syna Filipa III. Otec Anny Maxmilián II. a její manžel Filip byli bratrance. Filip III. pak sňatkem s Markétou, dcerou Karla Štýrského, příbuzenské svazky nepředstavitelně zkomplikoval. Za prvního jeho otce a otce jeho ženy Karel Štýrský byli opět bratrance. Za druhé manželkou Markétina otce Karla byla jeho neteř Marie Bavorská, dcera jeho sestry Anny. Filipova žena byla tedy sestřenicí své matky. Filip III. zřejmě nebyl schopen vládnout, neboť za něho vládl vévoda Lermo. A vůbec nepřekvapuje, že nevládl ani jeho syn Filip IV., nýbrž hrabě Olivarez. Syn Filipa IV. a Marie Anny, dcery Ferdinanda III., Karel II. byl duševně zaostalý, takže vládla jeho matka.

císař Karel V.

Karel II. byl posledním Habsburkem na španělském trůnu. K vládě pak přišli spříznění španělští Bourboni, kteří zdělili po Habsburcích nejen Španělsko, ale i jejich duševní zatížení. Filip V., který nastoupil po Karlovi II., byl totiž vnukem starší sestry Karla II., Marie Terezie. Trpěl trudnomyslností a jeho syn Ferdinand VI. byl slabomyslný. Po něm nastoupil Karel III., bratr trudnomyslného Ferdinanda VI., a pak Karel IV., který inteligencí rovněž nevyňikal.

Habsburci panovníci a příbuzenské vztahy

Genetické dědictví nebylo ani pro Ferdinanda I., vůdčí osobnost rakouské větve Habsburků, nikterak příznivé. Matkou byla Johana Šílená, babička Marie Burgundská pocházela také z rodu duševně ne zcela normálního a jeho bratr, císař Karel V., skončil v klášteře. Dnes by dožil v ústavu pro duševně nemocné. Bylo by s podivem, kdyby se to neprojevalo i na povaze císaře Ferdinanda I., který byl považován za racionálně uvažujícího pragmatika. Dovedl realisticky posoudit situaci a uměl čekat na vhodnou příležitost. Když se naskytla, postupoval tvrdě a nevyhýbal se ani záměrné krutosti. Do-

cisář Ferdinand I.

kud žila Ferdinandova žena Anna Jagellonská, kterou Ferdinand upřímně miloval, podařilo se jí často zmírnit jeho tvrdé a nemilosrdné rozhodnutí. Například se s úspěchem spolu se synem Maxmiliánem a některými dalšími předními osobami přimluvila za Šliky, když je Ferdinand v souvislosti s těžbou a mincováním jáchymovského stříbra obvinil ze vzpoury, takže jim hrozila konfiskace majetku, popřípadě i smrt.

Když Anna 27. ledna 1547 při porodu zemřela, projevila se u Ferdinanda vážná deprese, bylo mu tehdy čtyřicet čtyři let. Stal se nepřírozeně vážným na jeho portrétech jsou patry tvrdé rysy. Choval se podivínsky a jak vzpomínal Rudolf II. na svého dědečka, k nejbližšímu okolí se choval nesnášenlivě a popudlivě. Při soudu nad účastníky stavovského odboje v roce 1547 dal chladnokrevně popravít čtyři osoby, které rozhodně nepatřily k vůdcům odboje a míra jejich účasti v odboji byla dokonce sporná. Učinil tak proto, aby stavům ukázal svou rozhodnost a aby je zastránil. Neodvážil se však nechat popravít nikoho z vyšších stavů. K smrti odsoudil staroměstského primátora Jakuba Fikara z Vratu, který mu dvacet let věrně sloužil, za což si vysloužil nenávisť Pražanů. Císař jej nechal popravít, protože věděl, že nenáviděného primátora se nikdo nezastane. Přitom právě účast Fikara z Vratu v odboji byla velmi nejasná a nejasné bylo i zdůvodnění rozsudku. Ferdinand se nespokojil jen s jeho popravou, dal ho dokonce mučit, přestože to byl sedmdesátiletý stařec. Dal také mučit a popravít novoměstského Jana Srnu, kterého kdysi nazýval milým pro služby, které mu Srna prokázal.

Na slibech panovníků nelze sice stavět, avšak nedodržování slibů, cílevědomá perfidnost stala se samozřejmým nástrojem Ferdinandovy praktické politiky a nejen jeho. Začalo to ještě před korunovací, kdy podepsal revers, že bude zachovávat zemská práva a práva a privilegia, která stavové získali od předchozích králů. Samozřejmě, že tyto sliby nedodržel. Nebyl to poslední Habsburk, kterému věrolomnost nebyla cizí.

Sňatkem Ferdinanda I. s Annou Jagellonskou získali Habsburkové jinou krev. U synů Ferdinandových se možná proto neprojevily nápadnější psychické úchylinky. Projevily se však v další generaci. Neblahé důsledky měl zřejmě sňatek Ferdinandova syna Maxmiliána II. s Marií, dcerou fanatického císaře Karla V., který vládl krutě ve Španělsku i Nizozemí a vedl války o nadvládu v Evropě a vítězství katolické církve v Německu. Na konci vlády se psychicky zhroutil. Její bratr Filip II. si s otcem v ničem nezadal vládl v izolaci od světa v kolosálním paláci Escorialu, připomínajícím spíše klášter. To nemohlo neovlivnit psychiku Marie nemluvě o šílené bábě Johaně. Marie byla fanatickou katoličkou a Maxmilián nesnášel její panovačnou povahu.

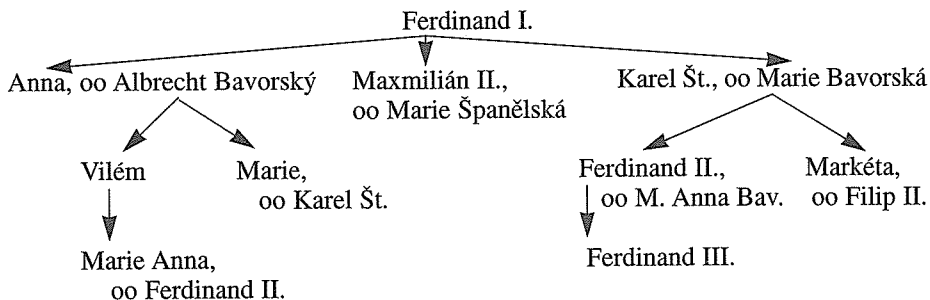
Duševní zatížení se projevilo u Maxmiliánova syna, císaře Rudolfa II., a katastrofálně u Rudolfova nemanželského syna Dona Julia d' Austria, který v Českém Krumlově zavraždil svou milenkou, načež skončil v internaci na místním zámku, kde nedlouho nato zemřel. Také o jeho konci kolovaly různé pověsti. Zřejmě ani čtyři Rudolfovi bratři nebyli v pořádku, pátý Václav zemřel v patnácti letech. Žádný z Rudolfových bratrů neměl přežívající potomky. Ironií osudu bylo, že právě Rudolf měl s Kateřinou Stradovou několik nemanželských dětí. Arnošt a Maxmilián se stejně jako on ani neoženili, Albrecht měl za manželku svou španělskou sestřenicí Isabelu Claru, která přicházela delší dobu v úvahu pro sňatek s věčným ženichem Rudolfem. Poslední Rudolfov bratr Matyáš se oženil se sestřenicí Annou, dcerou Ferdinanda

Tyrolského, teprve v pětapadesáti letech. Zřejmě bylo štěstím, že Rudolfovi bratři neměli potomky. Může to však také naznačovat, že nebyli docela normální.

Matyáš trpěl chorobnou ctižádostivostí, která neodpovídala jeho schopnostem a která ho hnala do neúspěšných akcí. Rozruch způsobil již v mládí, když v roce 1577 tajně jednal s nizozemskými vzbouřenci a pak tajně odjel do Nizozemí, aby se s jejich pomocí stal guvernérem, ačkoliv tam působil španělský místodržící Don Juan d' Austria, vítěz nad Turky u Lepanta. Zbrklá Matyášova akce skončila ovšem blamáží. Po druhé se Matyáš snažil uplatnit v roce 1594 proti Turkům. Váhavostí a neschopností však utrpěl těžkou porážku a měl i vinu na ztrátě pevnosti Rábu, která byla velkým nákladem vybudována, aby bránila postupu Turků na Bratislavu a Vídeň.

Nemoha se dočkat až vystřídá na trůně nemocného Rudolfa, který odmítal abdikovat, vypravil se v roce 1608 s vojskem proti Praze. Pro odpor českých stavů tehdy neuspěl. Podporu moravských, rakouských a uherských stavů získal za slib náboženské svobody, který ovšem po nástupu na trůn nedodržel a neuznal také ani Rudolfův Majestát. Charakterizovala ho tedy stejná věrolomnost jako Ferdinanda II., který podepsal revers, že stavům potvrdí jejich svobody, tedy i Rudolfův Majestát, s vědomím, že vynucený Majestát dodržovat nebude.

Matyášův nástupce Ferdinand II. byl synem Karla Štýrského, bratra Maxmiliána II. Karel Štýrský se oženil, jak bylo již řečeno, se svou neteří Marií Bavorskou, dcerou své sestry Anny, takže Ferdinand II. byl bratrancem své matky. Protože jeho sestra Markéta byla zase sestřenicí své matky, znamenalo to, že Ferdinand byl strýcem své sestry a jeho sestra byla jeho tetou. Tím však složitost příbuzenských vztahů Ferdinanda II. nekončí. První ženou Ferdinanda II. a matkou jeho syna Ferdinanda III. byla totiž Marie Anna Bavorská, neteř Ferdinandovy matky Marie Bavorské. Rozvádět příbuzenský vztah Marie Bavorské k Ferdinandovi III., kromě toho, že byl jejím synem, není třeba.

Odpovědnost za krutost, se kterou Ferdinand potrestal účastníky stavovského povstání z let 1618–1620 jak pokud jde o počet odsouzených, tak o způsob výkonu rozsudků utínání rukou, čtvrcení po smrti a vystavování částí těla, a to nejen přibití hlav na mostecké věži, padá plně na hlavu Ferdinandovu. Ferdinand jmenoval exekuční komisi i jejího předsedu Karla z Lichtenštejna a tato komise pracovala v jeho intencích. Snaha svádět odpovědnost na Ferdinandovy rádce není na místě. Před podpisem roz-

sudku se Ferdinand ptal svého zpovědníka P. Lamormaina, jestli může s dobrým svědomím darovat odsouzeným život. Lamormain odpověděl, že může obojí. Ferdinand pak některým na životě, některým na cti milost učinil a rozsudky podepsal, aniž je podstatněji změnil. Přitom neváhal poslat na popraviště Václava Budovce, čtyřiasedmásátiletého starce, a dokonce i Kašpara Kaplíře ze Sulevic, kterému bylo tenkrát osmdesát šest let. Ostatně o Ferdinandově povaze vypovídá i zákeřné zavraždění Valdštejna a jeho důstojníků při chebském hodokvasu. Příkaz k těmto vraždám vydal císařský dvůr, tedy císař. V Evropě vyvolaly už tehdy nepříznivý ohlas.

Ferdinand III. byl třikrát ženat. S první manželkou Marií Annou, dcerou španělského krále Filipa III., který nebyl schopen sám vládnout, měl syny Ferdinanda IV. a Leopolda I. S Eleonorou Mantovskou měl dceru Eleonoru, která byla bábou Františka I. Štěpána Lotrinského, manželka Marie Terezie.

Ferdinand III. se svou povahou zřejmě příliš nelišil od svého otce. Žádný z dekretů proti nekatolíkům neodvolal. Pronásledování pokračovalo a po skončení třicetileté války dokonce přituhlo. Po jeho smrti nastoupil na trůn mladší syn Leopold I., protože starší Ferdinand IV. zemřel v jednadvaceti letech ještě před ním. Leopold I. patřil k habsburským panovníkům vynikajícím průměrností a v říši vládl zmatek. Úspěchy ve válkách s Turky byly dosaženy zásluhou dobrých vojevůdců jako Karla Lotrinského a Evžena Savojského a při obležení Vídně zásluhou polského krále Jana Sobieského.

Útlak poddaných dosáhl za jeho vlády vrcholu a vedl k řadě selských povstání, která Leopold potlačoval vojensky. Jeho patenty o úpravě poddanských poměrů a roboty nic neřešily, namnoze naopak umožňovaly útlak dokonce zvýšit. Přitom vládl čtyřicet osm let.

Leopold vynikal v jednom směru – byl nejošklivějším Habsburkem. Byl nazýván pyskatým pro mimořádně tlustý, svislý spodní ret. Vystupovaly mu proto přední zuby, což mu ztěžovalo řeč. Velká ústa měl stále pootevřena, takže byl zpitvořen. Přitom pod velkou parukou nebylo vidět, jak vlastně jeho hlava vypadá. Jeho chůze byla toporná pro nějakou vadu nohou. Tlustý ret, zvaný habsburský, byl zřejmě dědictvím po Karlu Smělém, burgundském vévodovi. Vypadalo to, jako by se v Leopoldovi sešly vlivem dědičnosti nejrůznější defekty. Nebyla to pravděpodobně náhoda, neboť jeho matka Marie Anna Španělská pocházela z rodiny, kde o duševní úchylinky nebyla nouze. Její otec a bratr nebyli schopni vlády a synovec Karel II. byl tělesně i duševně zaostalý.

Leopold byl třikrát ženat. Jeho první manželka Marie Terezie byla sestrou zmíněného Karla II. Měl s ní dva syny a dvě dcery. Jedna dcera a oba synové zemřeli nedlouho po narození. Leopoldovou druhou manželkou byla Klaudie Felicitas, jeho sestřeniце druhého stupně. Její děd Leopold (V.) byl totiž bratrem Leopoldova děda Ferdinanda II. Bylo jí dvacet let a byla silná a zdravá, přesto obě její dcery záhy zemřely.

Leopoldova třetí žena nebyla habsburského původu. Šlo o jednadvacetiletou Eleonoru Magdalenu, dceru falckého kurfiřta. Byla vzdělaná a poskytovala Leopoldovi oporu. Jejími syny byli Josef i Karel, oba Leopoldovi nástupci. Je zajímavé, že habsburské manželky Leopoldovi nezajistili potomstvo s výjimkou jediné dcery Marie Antonie, zatímco s Eleonorou Falckou měl deset dětí. Po Leopoldovi I. nastoupil jeho syn jako Josef I. Jeho manželkou byla o pět let starší Vilemína Amálie, dcera vévody Jana

Bedřicha Brunšvicko-Lüneburského. Josef měl volnější mravy a s manželskou věrností to nebral příliš vážně. Měl nemanželské potomky, zatímco během dvanáctiletého manželství měl jen dvě dcery a syna, který záhy zemřel. Josef při svém veselém životě získal pohlavní nemoc, kterou nakazil manželku a způsobil její neplodnost. Byl svobodomyšlnější a přístupnější změnám, zemřel však již ve třiceti třech letech.

Po Josefovi nastoupil jeho mladší bratr Karel jako Karel VI. Karel byl předurčen pro vládu ve Španělsku. Když po vymření španělských Habsburků Karlem II. v roce 1700 usiloval o španělský trůn proti Bourbonům, zemřel jeho bratr Josef a on nastoupil na trůny rakouských Habsburků. Jeho manželkou se stala sedmnáctiletá Alžběta Kristína Brunšvická. Po netrpělivém očekávání prvního dítěte se narodil syn, který záhy zemřel. Karel s Alžbětou měli tři dcery, dospěly však jen dvě; starší Marie Terezie a Marie Anna.

Karel VI. byl fanatickým katolíkem jako řada jeho předků, počínaje Karlem V. Obnovil patenty proti nekatolíkům a každého z nich pokládal za kacíře. Kacířství patřilo ke zločinům proti státu a byly na ně stanoveny přísné tresty. O Karlově charakteru svědčí i jeho lovecká vášeň, v níž se projevoval sklon Habsburků ke krutosti. Hony měly málo společného s lovem. Byla to spíše jatka. V dopise savojskému vévodovi se Karel chlubil, že během asi čtyř měsíců v Čechách postřílel přes tisíc divokých prasat. Na honu v Kostelci nad Labem ve slepé lovecké vášni místo jelena nešťastnou náhodou zastřelil Adama Františka Schwarzenberka.

Karel VI. byl posledním Habsburkem. Přes problémy s uznáním pragmatické sankce nastoupila na trůn Marie Terezie, která sňatkem s Františkem Štěpánem Lotrinským založila dynastii habsburskolotrinskou. František Lotrinský nebyl habsburskému rodu tak docela cizí, neboť jeho babička Eleonora byla sestrou Leopolda I., takže Marie Terezie byla manželovou vzdálenější sestřenicí. Měli šestnáct dětí, jedenáct dcer a pět synů, dospělosti se dožilo deset dětí. Dvě z nich, Josef a Leopold, dosedly na trůn.

Marie Terezie při vši své konzervativnosti vybočovala z průměru habsburských panovníků také tím, že Josefovi II. umožnila provádění reformy již za svého života (dědičnými vadami prý bývají postiženi více muži). Josef II. byl dvakrát ženat. První manželkou byla Marie Isabela Parmská s níž měl dvě dcery, které záhy zemřely, druhou manželkou byla Marie Josefa Bavorská. Byl jediným reformátorem v habsburské říši. Stanovil si velké cíle, kterých však nedosáhl. Umíral všemi opuštěn s pocitem, že jeho snahy ztroskotaly. Řada jeho opatření však přežila, neboť už nebylo možno vrátit se zpět. Jeho reformátorské snahy se mu staly jistou posedlostí, která někdy vedla ke kuriózním opatřením, jako bylo pohřbívání bez rakví. Josef byl postižen, jako řada Habsburků, nedostatkem citovosti. Projevovalo se to drasticky ve vztahu ke kulturnímu dědictví, kdy při likvidaci obrazáren (například klášterních) byla vzácná díla prodávána za méně než za babku, architektonické památky se proměňovaly na kasárna, sklady či výroby a s knihami se zacházelo jako s makulaturou.

Leopold II., který nastoupil po předčasné smrti bratra Josefa II., patřil k lepším habsburským panovníkům. Než nastoupil na rakouský trůn, vládl v Toskáně, jež za jeho vlády prospívala. Charakterizovala ho pragmatičnost, respektive schopnost manévrovat. Tím připomínal Ferdinanda I. Když viděl, že některé Josefovy reformy narazi-

ly, zrušil je. Připisovala se mu však také vychytralost a věrolomnost, nevybočoval tedy z obrazu Habsburků.

Příbuzenské sňatky Habsburků neměly početnější potomstvo. Je zajímavé, že sňatky Habsburků s příslušníky jiných rodů mívaly naproti tomu mnoho dětí.

Ferdinand I. měl s Annou Jagellonskou deset dětí, při jedenáctém porodu Anna zemřela. Leopold I. měl ze dvou manželství habsburských čtyři děti, přežilo však jen jedno. Z třetího manželství s Eleonorou Falckou měl deset dětí. Přitom Leopolda I. nebylo možno rozhodně pokládat za výkvět rodu. Marie Terezie se Štěpánem Lotrinským měla šestnáct dětí. Byla to jen náhoda? Cesty dědičnosti nejsou přímočaré a důsledky dědičnosti se někdy projeví až v dalších generacích.

Leopold II. měl s Marií Luisou šestnáct dětí, na počet požehnané potomstvo. Přitom Marie byla z rodu španělských Bourbonů spřízněných se španělskými Habsburky, mezi nimiž se často vyskytovali jedinci nenormální. Byla dcerou Karla III., jehož nevlastní bratr Ferdinand VI. byl slabomyslný. Žádný z Leopoldových potomků nevynikl nad průměr, rozhodně mezi nimi nebyly osoby schopné úspěšně vládnout tím méně velké říši.

Po krátké vládě Leopolda II. přišel na řadu jeho syn František II. Charakterizovala ho nerozhodnost a podezřívavost, pramenící z pochybností o vlastních schopnostech. Jeho postoj k vládě se odrážel v závěti, v níž nabádal syna a nástupce, aby pokračoval v jeho politice: Vlášni a nic neměň! Dobře ho charakterizovala také jeho slova po prohrané bitvě u Wagramu: Francouzi nás patrně brzy napadnou a opět budeme bití. V posledních letech vládla místo císaře tajná konference v čele s kancléřem Metternichem.

František byl čtyřikrát ženat. S první manželkou Alžbětou Vileminou Württenberskou měl předčasně zemřelou dceru. Ostatní děti měl s druhou manželkou, sestřenicí Marií Terezií. Její matka Marie Karolína, provdaná za sicilského krále Ferdinanda IV., byla sestrou Františkova otce Leopolda II. Ze dvanácti dětí přežili slabomyslný Ferdinand (V.), prostoduchý František Karel, a pět dcer: Marie Luisa byla provdaná za Napoleona a Marie Anna byla choromyslná. Dva duševně postižení na jednu rodinu je trochu moc.

František přes všechna varování trval na nástupnictví prvorozeného syna Ferdinanda, přestože byl slabého ducha. Vídeňáci ho s jistým soucitem nazývali der arme Trottel Nandl (ubohý blbec Ferdáček). Tvrdostí, s jakou František prosazoval na trůn slabomyslného Ferdinanda, svědčila také o duševní úrovni císaře Františka. Je však pravda, že František neměl z čeho vybírat, pokud chtěl trůn udržet pro svou rodinu, neboť také jeho mladší syn František Karel byl směšnou figurkou.

Když Ferdinand V. v roce 1848 abdikoval, manželka Františka Karla prosadila na trůn svého syna Františka Josefa. Co bylo možno očekávat od císaře, jehož otec nebyl schopen vládnout, bratr a sestra jeho otce byli duševně postižení a matka pocházela z rodu bavorských Wittelsbachů, kde byly po staletí tradiční příbuzenské sňatky, nehledě na dvě desítky sňatků Wittelsbachů s Habsburky, a kde nebyl výjimkou bavorský král Ludvík II., který nemohl pro duševní nemoc vládnout?

Příbuzenské sňatky pokračovaly i v 19. století. František Josef si vzal sestřenicí Alžbětu, dceru sestry své matky Žofie Bavorské.

Na konci své vlády byl František Josef I. přijímán jako milostivý mocnář. Šlo však o Habsburka s povahovými rysy charakteristickými pro řadu jeho předchůdců. Jeho IQ nebylo zřejmě vysoké, řekli bychom dnes. Konzervativností a odporem ke změnám připomínal svého dědečka Františka II. Pokládal se za vojáka a celý život nosil uniformu. Jeho zájem o armádu zůstával však povrchní. Sbíral například uniformy, řády a vyznamenání nejrůznějších armád, jeho armáda byla však zaostalá a po odchodu maršála Radeckého prohrála všechny války. Vládl téměř sedmdesát let a pomalu se zapomínalo na jeho odpovědnost za pronásledování Italů, bouřících se proti vládě Habsburků, na popravu, žalářování v pevnostech a konfiskace nebo na řádění vojska v Uhrách, když ruská armáda porazila revolucionáře, což rakouská armáda nedokázala, a Uhry tak zachránila pro Habsburky. Rakušani popravili předsedu vlády s třinácti generály a do vězení odsoudili stovky důstojníků. Císař však nehnul prstem, aby perzekuce zmírnil. Co se změnilo od roku 1621? Pouze to, že nestínali hlavy.

Kolikrát slíbil František Josef, že se dá korunovat na českého krále, a kolikrát slib nedodržel? Nedodržení slibu nebo věrolomnost (záleží na tom, jak to nazveme) patří k metodám habsburské politiky v 19. století stejně jako ve století 16. nebo 17.

František Josef rozhodně nepřekypoval city tak jako řada jeho předchůdců. Po počátečním vzplanutí k Alžbětě se jeho manželství rozpadlo a nebylo to zřejmě jen vinou jeho panovačné matky. Když se jeho bratr Maxmilián vrhl do mexického dobrodružství, hnán vidinou titulu mexického císaře, František Josef nejspíš pocítil úlevu, že ctižádostivý a v rakousku oblíbený Maxmilián zmizel a vzdal se nároku na trůn. Ani vztahy mezi ním a následníkem Rudolfem nebyly dobré. Jak se asi s Rudolfovou smrtí v Mayerlingu vyrovnal císař a otec?

Vražda milenky a sebevražda budoucího císaře byly bezprecedentní událostí. Nikdo ji nedokázal ani vysvětlit ani pochopit, a proto vznikly nejdivočejší pověsti. Mohl hrůzný čin spáchat normální člověk? Maně se z minulosti vynořuje Rudolfův levoboček Don Julio d' Austria.

Rudolfovou matkou jeho smrt otrásla. Jaká byla vůbec Alžběta? Dalo by se to odbyt, že zvláštní povaha. Alžbětino bloudění světem by se dalo vysvětlit nechutí k životu ve Vídni a u dvora. Alžběta však od dětství trpěla neustálou potřebou pohybu, v pokojích prý neměla ani židle a její péče o tělo nabyla až chorobných forem. Také ji přitahovaly chorobné a abnormální jevy.

Druhá polovina 19. století byla předzvěstí konce vlády Habsburků. Absolutní monarchie se změnila v monarchii konstituční, problémů ale přibýlo. Císař úřadoval, vyřizoval spisy, odbýval audience, na něčí návrh jmenoval nebo odvolával ministry a předsedy vlád a domníval se, že řídí stát. K válečným neúspěchům přibýly neúspěchy diplomatické a k nim ještě problémy s nástupnictvím. Smrt následníka Rudolfa byla ranou do srdce Rakouska. Nový následník František Ferdinand d'Este, císařův synovec, syn jeho bratra Karla Ludvíka, měl velké ambice. Chtěl se stát reformátorem a zachráncem Rakousko-Uherska. Jak bylo u Habsburků obvyklé, jeho ctižádost neodpovídala ani jeho schopnostem, ani situaci. I při cestě do Sarajeva byl veden ctižádostí: jako budoucí císař oficiálně reprezentovat Rakousko s milovanou, ale morganačickou manželkou.

Ani on nebyl prost habsburského dědictví. Byl dalším velkým lovcem. Při vzpomínce na hon, který v roce 1913 uspořádal na císařském panství v Židlochovicích pro svého hosta císaře Viléma, vybavuje se Karel VI. Do Židlochovic tehdy svezli tisíce bažantů, které vypouštěli před stanoviště vznešených střelců, zatímco myslivci stojící za nimi jen nabíjeli a podávali pušky. Na Konopišti prý z dlouhé chvíle střílel vlaštotvky v letu. Ferdinand měl povahu nevyrovnanou, explozivní, dostával záchvaty vzteku, zuřivosti a nenávisti. Prý bylo málo významnějších osob, s nimiž se nezneprátelil. Jistě není náhodou, že se u vládnoucích Habsburků setkáváme s tolika negativními povahovými rysy.

Prohřešek proti rodové tradici, morganatický sňatek s Žofií Chotkovou, neodpustil císař svému druhému následníkovi ani po smrti. Pohřeb následníka a jeho choti uspořádaný podle císařových pokynů byl trapný a jeho průběh ostudný pro císařský dvůr i císaře osobně.

Výběr následníka trůnu po zavraždění Františka Ferdinanda d'Este byl ještě těžší než po Rudolfově smrti. Císař sáhnul po Rudolfově nejbližším příbuzném, jeho synovci Karlovi, synu arcivévody Otty, který se proslavil několika trapnými aférami a zemřel na syfilis. S Karlovým nástupnictvím nepočítal nikdo, tím méně sám Karel. Jeho situace uprostřed rozpoutané 1. světové války byla nesporně obtížná. Dvakrát se pokusil zásáhnut do historie: poprvé když se diletantsky snažil navázat jednání o separátní mír a podruhé když se po válce v roce 1921 po dobrodružném útěku ze Švýcarska dvakrát pokusil dosednout alespoň na uherský trůn. Kdyby to byl Karel nemyslel vážně, mohl být jeho pokus o puč v Maďarsku a tažení na Budapešť námětem pro opeřetní frašku – také skončil jako velká blamáž. Šlo o čin normálně myslícího člověka? Nelze si přitom nezpomenout na mladého Matyáše. Ne nadarmo se říkalo, že Habsburci jsou nepoučitelní. Znovu se to snaží dokázat Otto, poslední následník posledního císaře, který zabloudil do rady Evropy.

Literatura:

- Bart I. Rudolf, nešťastný následník, Tatraň, Bratislava 1986
Čechura J., Hlaváček M., Mikulec J. Děti a levobočci českých králů, Akropolis, Praha 1996
Denis E., Vančura J. Čechy po Bílé Hoře, F. Šimáček, Praha 1911
Galandauer J., Honzík M. Osud trůnu habsburského, Panorama, Praha 1982
Handbuch der bayerischen Geschichte Bd II. a IV., Verlag C. H. Beck'sche Verlaghandlung, München
Janáček J. České dějiny 1526–1547, kniha I. díl II, ČSAV 1984
Janáček J. Rudolf II. a jeho doba, Svoboda, Praha 1987
Lesný I. Zpráva o nemocech mocných, Horizont, Praha 1984
Lesný I. Druhá zpráva o nemocech mocných, Horizont, Praha 1987
Ottův slovník naučný, díl X., příloha: Habsburský rod, Rod Habsbursko-Lotrinský
Praschl-Bichlerová G. Císařovna Alžběta, mýtus a pravda, Ikar 1998
Praschl-Bichlerová G. Lásky a sňatky Habsburků, Ikar 1997
Riegrův slovník naučný, Kober, Praha
Světové dějiny v kostce (O. Dorazil, Toužimský a Moravec), Praha 1941
Urban O. Česká společnost 1848–1918, Svoboda, Praha 1982
Životopisná encyklopedie Habsburkové, Brána s. r. o., Praha 1996

Pozn.: Článek konzultovali a upravili Starý M. a Podhola J.

Souhrn

Habsburské sňatky a dědičnost

Článek podává přehled o sňatkové politice španělských a rakouských Habsburků v průběhu několika století, počínaje císařem Maxmiliánem I. v 15. století a konče arcivévodou Ottou ve století 20. a vlivu těchto sňatků na fyzické a psychické vlastnosti jedinců.

Zusammenfassung

Die Ehen der Habsburger und die Erblichkeit

Der Artikel gibt die Übersicht der Ehepolitik der spanischen und österreichischen Habsburger im Laufe einiger Jahrhunderte, vom Kaiser Maxmilian I. im 15. Jahrhundert bis zum Erzherzog Otto im 20. Jahrhundert und über die Einflüsse dieser Ehen auf die physische und psychische Eigenschaften der Einzelwesen.

Summary

The marriages and heredity of Habsburgs

The article bids an outline of the marital policy of Spanish and Austrian Habsburgs during several centuries, starting with Kaiser Maxmilian I. in the 15th century and ending with archduke Otto in the 20th century, and of the influence of these weddings on individual physical and psychical characters of these concerned.

Posloupnost panovníků

Habsburci španělští

Karel I. jako císař V. 1516-1556
Filip II. 1556-1598
Filip III. 1598-1621
Filip IV. 1621-1665
Karel II. 1665-1700

Bourboni španělští

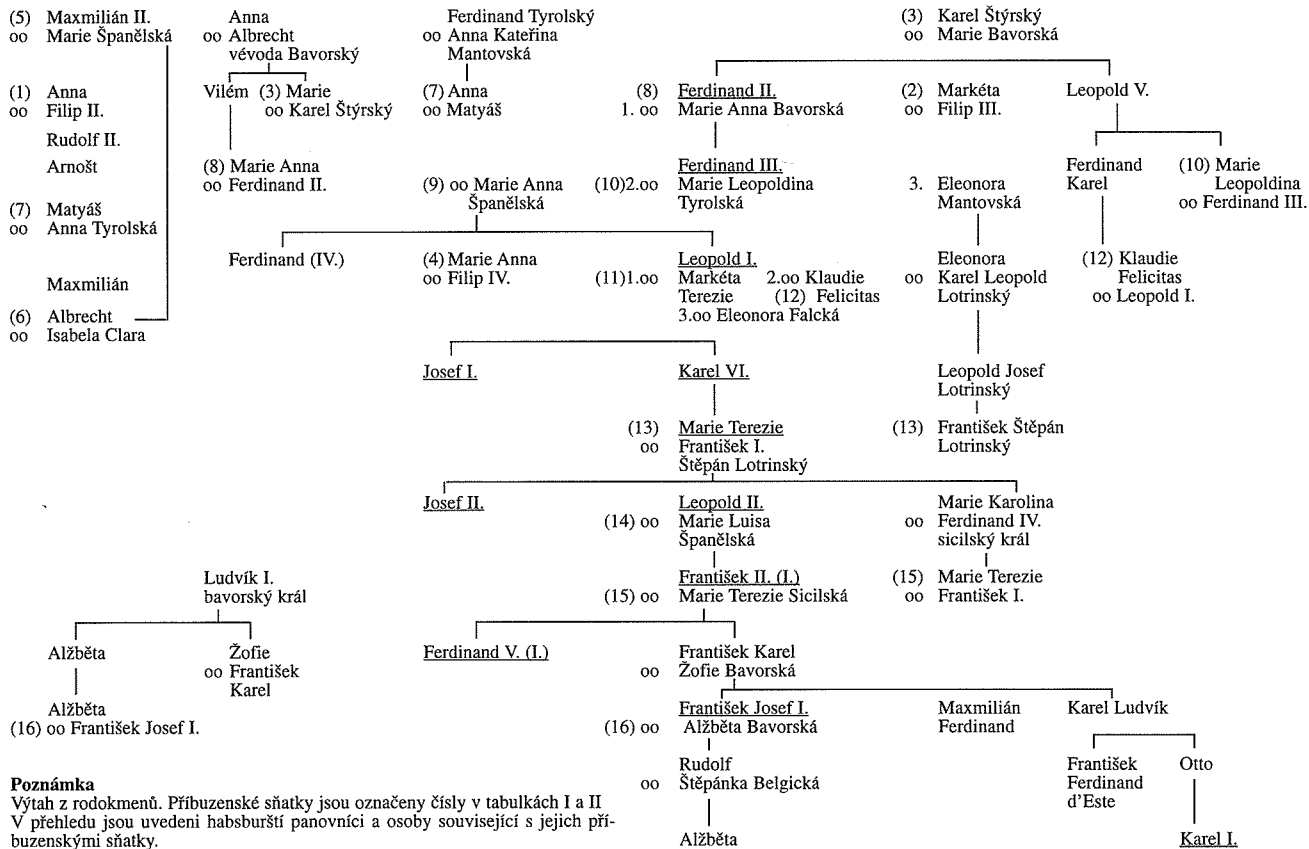
Filip V. 1701-1746
Ferdinand VI. 1746-1759
Karel III. 1759-1788
Karel IV. 1788-1808

Habsburci rakouští

Ferdinand I. 1526-1564 /císař od 1556/
Maxmilián II. 1564-1576
Rudolf II. 1576-1612
Matyáš 1612-1619
Ferdinand II. 1619/20-1637
Ferdinand III. 1637-1657
Leopold I. 1657-1705
Josef I. 1705-1711
Karel VI. 1711-1740
Marie Terezie 1740-1780
Josef II. 1780-1790
Leopold II 1790-1792
František II. /cís. rak. I./ 1792-1835
Ferdinand V. /II./ 1835-1848
František Josef I. 1848-1916
Karel I. 1916-1918

Rakouská větev HABSBUKŮ

FERDINAND I. oo 1521 ANNA Jagellonská

Poznámka

Výtah z rodokmenů. Příbuzenské sňatky jsou označeny čísly v tabulkách I a II. V přehledu jsou uvedeni habsburští panovníci a osoby související s jejich příbuzenskými sňatky.

Mohl náš předek pocházet ze šlechtického rodu z Řičan?

Zbyněk Hauser

Úvodem

Rodopis a velmi spletitou historii šlechtického rodu Řičanů před Bílou horou nezvládl ani tak renomovaný historik jako byl Augustin Sedláček, autor hesla o Řičanech v Ottově slovníku naučném, a rovněž A. Rybička v Riegrově slovníku.

V Čechách se ve středověku široce rozkošatěl panský rod Řičanů založený v 13. stol. Petrem ze Všechrom (nedaleko Řičan) a od jeho pravnuka Oldřicha dle hradu zal. v r. 1260 v Řičanech nazývaný Řičany či Řičanskými. Na Moravě jsou od 14. stol. známí (vladykové) rytíři z Řičan (na Moravě) spolu s českými Řičany zde usazenými. Dlužno poznamenat, že jejich erby se lišily od stříbrného trojlistu (lekna) v červeném poli vyznačeném na erbu pánů z Řičan. Pro pořádek budiž uvedeno, že Řičany jsou v zemských deskách uváděny jako Řičan.

Pro přehled uvádím výčet „pošlostí“ českého rodu pánů z Řičan dle A. Sedláčka (OSN), současně podotýkám, že toto členění českých Řičanů je nejpřehlednější ze všech pramenů, které se zabývají Řičany a které jsem prostudoval.

- A. Řičanská pošlost
- B. Ledecí z Řičan
- C. Hrádecká a Kosohorská pošlost
- D. Malotická a Zásnecká pošlost
- E. Cehnicové a Kavkové
- F. Vilém Hartman

Z moravských vladyků rytířů z Řičan, údajně nespřízněných s pány z Řičan v Čechách, jsou pro nás nejzajímavější Zelení z Ř., z nichž někteří se údajně nazývají jen z Řičan, jak nerudně poznamenává nerudný moravský letopisec Brandl (dle J. Pilnáčka). Rod Zelených se totiž vyskytuje v Berní rule z r. 1654 v Malé Losenici poblíž Borové (zde jsou uváděni od té doby i naši předkové) a jsou to velcí sedláci. Od r. 1675 je (v revitizaci BR) uváděn Jan Zelený i v Borové a další členové rodu až do současné doby.

Je to náhoda, či stopa, kterou je dlužno sledovat, zda vede k vysvětlení nejasného původu „našich Řičanů“?

Páni i rytíři se v těchto dobách nazývali jménem, nebo jménem a příjmením spolu s predikátem. V Zeehově německém seznamu české šlechty v 16. století jsou Řičané uváděni např. takto:

Rziczan z Rziczán, Rziczansky z Rziczán, Kavka z Rziczán, Horzovsky z Rziczán, Ledecny z Rziczán, Rziczansky z Rziczán auf Zasmuk, Burian z Rziczán na Ledči, Johann Ledecny z Rziczán, Hanse Rziczansky z Rziczán und Johann auf Amselberg, Herman und Linhart Rziczansky z Rziczán, Michal Rziczán auf Köldin atd.

V německých pramenech jsou Ř. uváděni jako „Uradel“. Panovník jim tehdy obvykle neuděloval predikát písemně, jak k tomu docházelo v 16. a dalších stoletích. Ve

své době byli Ř. rádcí Přemysla Otakara a např. Oldřich z Ř. byl v r.1309 zemským soudcem. Tento panský rod vymřel po meči v r. 1817.

Podle Paprofského Diadochu (1602) žili v r. 1589 tito páni z Ř.: Hanuš Starší z Řičan a na Vojkově, Hanuš mladší z Ř., Mikuláš z Ř. a na Beztahově, Šebestián z Ř a na Popovicích, Václav z Ř. a na Hořovicích, Oldřich z Ř a na Pňovanech, Vlachyně z Ř a na Studenci, Vilím starší Kavka z Ř., Zdeněk Řičanský Kavka z Ř., Zikmund z Ř. a na Křešicích (Paprocký uvádí zásadně z Řičan a Řičanský s i).

Podle dobových záznamů se Řičané, podobně jako jiní šlechtici, ženili též se ženami neurozeného původu, jejich potomci ovšem mohli být legitimováni pouze se svolením panovníka a jejich erb byl odlišen od rodového trojlistu. Dle starého zemského práva mohli zůstat svobodnými občany či uvést se v poddanství.

Historie všech rodových linií Řičanů by vydala za objemný spis a stojí za prostudování.

Všimněte si především, že příslušníci všech rodových linií se sami důsledně psali Řičan, Řičanský či z Řičan s krátkým i, podobně jako náš nejstarší známý předek Václav Řičan a o něco později žijící čáslavský děkan Jan Josef z Řičan (+1709), potomek Řičanů z Malotické a Zásmucké větve. Ještě moje babička podle křestního listu je uváděna jako Františka Řičanová, dcera Josefa Řičana z Borové.

Souvislosti a návaznosti

Vypátrání předka jménem Řičan žijícího v 16. stol., jehož potomkem by byl náš prarotec Václav Řičan z Borové, hospodařící dle Berní ruly na 25 korcích půdy se jeví jako křížovka s tajenkou, která (snad) zatím nemá reálné řešení.

Určitou stopu jsem objevil v Sedláčkově zpracování historie rodu Řičanů Maloticko-Zásmucké větve. Opakuje se zde jméno Václav Řičan poprvé v r.1507 (+ 1524) jako syn Petra Řičana, o čemž svědčí zápis v DZV č. 2, C 25 a jméno jeho vnuka Václava, který spolu s bratry Jetřichem a Janem spravoval po svém otci Michalovi statek Koldín nedaleko Chocně. Oba jeho bratři předčasně zemřeli a Václav se oženil s Kateřinou původem poddanou (kmetičnou), když s ní nějakou dobu žil v nelegitimním svazku. A. Sedláček o tom píše ve svém díle „Hrady, zámky a tvrze království Českého“, kde Koldínu a jeho historii věnoval několik stránek. Zde se též dovídáme, že manželka Kateřina po smrti Václavově (1580) vedla dlouhý spor se svými sousedy (DZM 120), kteří ji znevažovali kvůli tomu, že se nazývala Řičanská na Koldíně, a zejména ji veřejně pomlouvali z nevěry vůči Václavovi v dobách, kdy spolu žili ještě neoddaní. Zde je na místě úvaha, proč si Václav vzal Kateřinu za manželku (to je podstata této nepřímé stopy), protože údajný inkriminovaný výrok o nevěře, vyřčený Václavem prokazatelně svědčil o tom, že Václav měl již tehdy o Kateřině „své“ mínění. Jak již bylo uvedeno, víme, že sňatky pánů či vladyků s ženami neurozeného, nebyly nijak vzácné, a pokud chtěl šlechtic pro své děti udělat maximum, mohl požádat panovníka o legitimování svých potomků a získat pro ně šlechtický titul. Např. Josef Pilnáček uvádí ve svém díle „Staromoravští rodové“ příklad Jana z Ř., který dosáhl uznání legitimacy tří svých dětí v r. 1614.

Proč si tedy Václav z Řičan vzal Kateřinu nevalné pověsti? Zřejmě nějaký blízký vztah k ní měl vzhledem k tomu, že tento dobrovolný svazek pro něj žádnou výhodu nepřinášel, spíše naopak. Byly to zřejmě děti, které s ní splodil, a které chtěl takto za-

bezpečít? Dle tehdy platného zemského práva mohla po něm dědit pouze manželka, nikoliv nemanželské děti. O dětech z manželství šlechtice a ženy neurozené jsem ve starém zemském zřízení nenašel žádnou mimořádnou zmínku (Josef Jireček: Zřízení zemské království Českého XVI. věku). Tím, že Václav odkázal svůj statek manželce, zabránil jeho propadnutí ve prospěch královské komory. Kromě legitimovaných dětí se v úředních záznamech levobočci šlechticů neuvádějí, což však nevylučuje jejich existenci – v našem případě Václavových potomků jménem Řičan či Řičanský, kteří mohli však dostat jméno až po uzavření sňatku.

V rodokmenu Řičanů, našich předků, začínáme Václavem Řičanem, který již v r. 1675 nežil, ale mohl být vnukem Václava z Řičan (+ 1580) jak svědčí následující úvaha: dědeček mého otce, Josef Řičan, zemřel v r. 1905, druhý dědeček Václav Hauser zemřel v r. 1885, můj otec, Václav Hauser, zemřel v r. 1973. Tato data nevylučují časovou obdobu výše uvedeného.

Nějaká další souvislost v daném časovém údobí by rovněž měla existovat v chrudimském či čáslavském kraji. Něco o tom napovídá Sedláček ve své stati o Koldíně, kde se kromě jiných majitelů Koldína uvádí i Anna ze Šenfeldu, která držela Koldín do r. 1615 a byla dcerou Hertvika ze Šenfeldu, majitele panství Polná, konfiskovaného v r. 1623 a prodaného kardinálu Ditrichštejnovi (Borová patřila tehdy k panství Polná). V příslušné stati v díle Tomáše Bílka „Dějiny konfiskací v Čechách po roce 1618“ se ve výčtu konfiskací po Bílé hoře uvádí též velkostatek Choceň, zkonfiskovaný Rudolfu Žejdlíci ze Šenfeldu, bratru Anny ze Šenfeldu a zde je uváděn též jeden poddaný v Koldíně. Tedy existuje patrná spojitost mezi Koldínem a panstvím Polná.

Jako další nepřímé svědectví o původu Řičanů z Borové z této větve může rovněž posloužit dědění jména Václav ob jednu generaci u malotických Ř. a poté v každé generaci Ř. z Borové až do 19. stol. Je též zajímavé psaní jména otce Václava z Ř. – Michal Řičan na Koldíně. Zní docela nešlechticky podobně jako jméno čáslavského děkana v letech 1571-1715 Jana Josefa Řičana, uváděné bez predikátu ve zповědnicích seznamech z té doby.

V dějinách konfiskací od T. Bílka nalezneme kromě řady jmen příslušníků větví šlechtických rodů Řičanů též Václava Řičanského, který v r. 1627 emigroval s manželkou a synem pro víru ze Sušice a žil ještě v roce 1653 v Trenčíně v Uhrách. Byl měšťanem v Sušici a v Trenčíně je uváděn s povoláním oplatkář. Jeho syn se jmenoval Martin. Z údajů získaných od slovenské genealogické společnosti vyplývá, že jeho synem či vnukem mohl být i Tobiáš Řičanský, který působil jako profesor v Trnavě (* 1648 + 1709). Připustíme-li možnost, že jméno Řičan je synonymem jména Řičanský, pak je možné vzhledem k dobovému výskytu a shodě křestních jmen připustit existenci dvou synů Václava z Řičan, po kterém byli pojmenováni i jeho dva vnuci. Nebo je Václav Řičanský potomek rodu Řičanů, kteří se ve větvi Maloticko-Zásmucké psali též Řičanští z Řičan. Město Sušice není příliš daleko od Předslavi, kde v té době hospodařili Řičanští z Řičan a jméno Václav je snad dědictvím po jejich předkovi Václavovi z Ř., žijícímu na počátku 16. stol. Některý z těchto Řičanských se také mohl oženit s měšťanskou dcerou a tím jejich potomci mohli být jen měšťany.

Co ještě dodat ke Kateřině Řičanské? Závěť, kterou ji dědičkou v případě, že nebudou mít spolu děti, učinil Václav z Řičan podle zemského zřízení tzv. mocným listem

v r. 1572. Po jeho smrti si dala Kateřina v r. 1580 statek Koldín zapsat na sebe (DZV 21) a bylo zle. V pánu Mikuláši z Řičan, který pocházel z téže Malotické větve, proctilo náhle vědomí příbuzenství s panem Václavem, a ještě v r. 1580 vznesl proti zápisu odpor (DZV 21, C 28 až D 2), kde jmenovitě uvádí: „...Pravic nadepsaný Mikuláš z Řičan poněvadž někdy Václav z Řičan žádných dědicův mužského ani ženského pohlaví po sobě nepozůstavil, že ji on Václav tohoto kšaftu činiti a tím kšaftem Kateřinu kterou za manželku svou býti položil na statkem svým a syny svými aneb dcerami dali by mu je Pán Bůh touž Kateřinou činiti a ustanovati mocnou poručnicí ... proto že je ona Kateřina jsouc zle na světě živa a někdy Václavem z Řičan přebýváje a neřádně obcujíc jeho ji kurvou nežli ji sobě neboštík za manželku vzal byla. A tu poctivost svou ji potratila kteroužto ani desky zemské sloužití vedle zřízení zemského nemají“.

Kateřina se brání a v zápise do týchž desek zemských se prohlašuje za svobodna býti „chudá dívčička“ s dobrou pověstí.

Pan Mikuláš pak prostřednictvím pana Karla z Řičan a na novém Zámku podává další odpor, kde se mezi jiným uvádí: „... že ona výše psaná Kateřina jsouc zle na světě živa a někdy Václava z Řičan přebýváje a neřádně obcujíc kurvou nežli si ji neboštík Václav z Řičan vzal byla. Kteréžto výše psané Kateřině ani desky sloužití vedle zřízení zemského nemají. A tak si neměla toho kšaftu do desk zemských poněvadž toho zřízení zemského ani že panchartům a kurvám zjevným nemá v desky kladeno býti.“

Nakonec celá věc v r. 1580 skončila smírem za příspěvní ubrmana. Pan Mikuláš vysoudil slušný obnos a paní Kateřině přiznal dobrou pověst. Kateřina se pak Koldína vzdala ve prospěch pana Jana Dobše z Bozděchova, který byl přítelem jejího manžela a sama si ponechala hotové peníze. Jak celá ta věc skončila, je pro nás již nepřítliš důležitá.

Z archaické češtiny dokumentů 16. stol. vyplývá, že možnost předmanželských dětí se tímto nevyklučuje: viz předchozí úvaha.

Závěr

Shrneme-li spekulativní závěry předchozí statě, můžeme pak konstatovat:

- A. Shodné psaní jména Řičan u pánů z Řičan i našeho Řičana z Borové,
- B. Václav z Řičan odkazuje svůj statek manželce, se kterou se oženil zřejmě z nutných důvodů, pravděpodobná existence nelegitimních dětí,
- C. Tradice nazývat děti Václav u malotických Ř. i Ř. z Borové,

Jsou to sice pro historika z povolání nejisté argumenty, ale já píši jako genealog o Řičanech se zalíbením jako o svých předcích, podobně jako psala Božena Němcová s láskou o historii života své babičky. Ovšem nepřikrášluji, a držím se toho, co je psáno, abych nedopadl jako kriminalista v Čapkově povídce z archivu. Přečtete si to někdy!

Ještě malá úvaha. Být synem Václava z Řičan a Kateřiny a mít možnost získat třebas sňatkem slušný poddanský statek či chalupu, uvedl bych se v poddanství (což zemské zřízení umožňovalo v případě levobočků) u jiné vrchnosti, než byl pan Jan Licek z Ryzenburka, se kterým za svého života měl Václav z Řičan četné spory. Pan Licek se totiž ujal v držení Koldína v r. 1589, jak poznamenává Sedláček, koupí nebo že-

nitbou. O tom, co bylo dále s Kateřinou, prameny mlčí. Pan Licek pak prodal Koldín v r. 1604 paní Markétě Ž. ze Šenfeldu, matce Anny Žejdlicové ze Šenfeldu tedy opět souvislosti. Kdo byl v r. 1623 jeden poddaný z Koldína náležící k panství Polná, jsem nezjistil. Co kdyby?? Ale, to je již Čapek. Bližší o vlastnických vztazích ke Koldínu najdeme v Sedláčkových „Hradech a zámcích...“.

Zatím tolik o domnělém původu (našich) Řičanů z vymřelé Malotické větve, neboli o chytré Kateřině nevalných mravů, jak se nedala a „s pány chodila na led“ a jak pochodila. Konec této historie a zatím paprsek světla byla-li jednou z pramátí našeho rodu nevidno.

„De omnibus dubitandum est“. (O všem se dá pochybovat). Zbývá moravská stopa, naznačená na počátku této kapitoly, ke které vedou Josefa Pilnáčka: Staromoravští rodové. Zde jsou uváděni vladykové z Řičan zastoupení nejvíce na jižní Moravě, kde se mohli stát „pochlapělými“ Řičany v některém panství pánů z Dietrichštejna. V době třicetileté války bylo panství Polná a tím i Borová v r. 1645 a 1647 „navštíveno“ Švédy, kteří dle pramenů vyplundrovali i zdejší pivovar, nacházející se právě naproti gruntu v r. 1654 patřícího Řičanům. Původní název gruntu podle pozemkové knihy byl Hamernický, ovšem nápadníci tohoto jména, jakož i jiní, nejsou uváděni. Jednalo se zřejmě o grunt buď zakoupený novým majitelem, nebo zpustlý, který byl přidělen vrchností právě Řičanům. Objasnění pokud to ovšem bude možné bude třeba hledat v Moravském zemském archivu v Brně, kde se nachází Dietrichštejnský soukromý archiv i archiv jednotlivých velkostatků.

Prameny

- Ottův slovník naučný, díl XXI, Praha 1904, heslo Řičanský, s. 695–699
Riegrův slovník naučný, díl VII, Praha 1868, heslo z Řičan, s. 402–405
T. Bílek, Dějiny konfiskací v Čechách po r. 1618, Praha 188–283
J. Jireček, Zřízení zemské království Českého XVI. věku, Praha 1882
B. Paprocký, Diadochos, Praha 1602
J. Pilnáček, Staromoravští rodové, Vídeň 1930
A. Sedláček, Hrady, zámky a tvrze království Českého, díl II, Praha 1883, s. 172–177
SÚA Praha, fond Desky zemské knihy: DZV 2, fol. C 25; DZV, fol. C 28 D 2; DZV 65; DZM 120, fol. N 21
SÚA Praha, fond Zeehova Rukověť k deskám zemským
MZA Brno, Purkrechtní kniha obce Borová, i. č. 172 (panství Polná F 188)
SOA Zámorsk, matriky obce Havlíčkova Borová

Souhrn

Mohl náš předek pocházet ze šlechtického rodu z Řičan?

Ve svém článku se autor na základě studia historické literatury a pramenů snaží dovodit původ svých předků z rodu pánů z Řičan.

Zusammenfassung

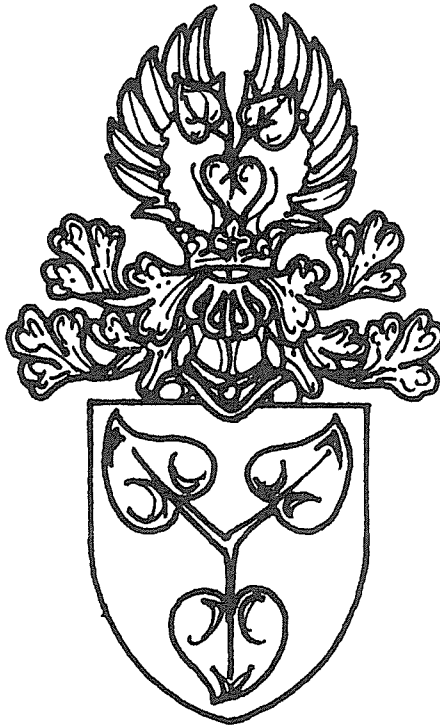
Konnte unser Vorfahr aus der Adelsfamilie von Říčany stammen?

Der Autor bestrebt sich aufgrund der Studien der historischen Literatur und Quellen die Abstammung der Herren von Říčany zu beweisen.

Summary

Could our ancestor come from the noble house of Říčany?

On the basis of his studies of historical literature and other sources the author tries to prove the origin of his ancestors to the noble house of Říčany.

Erb pánů z Říčan

Byli Švandové ze Semčic skutečně ze Semčic?

Karel Dub

Nadobýčeť zajímavý článek zvěčnělého ing. dr. Elznice „Boj o predikát Pavla A. Švandy ml. ze Semčic“, uveřejněný v prvním dvojčísle ročníku 94 našeho časopisu, nejenom že mne nesmírně zaujal co do obsahu samotného, ale byl pro mne i velice důležitým impulsem. Přiměl mne totiž shrnout v čase co možná nejkratším dosavadní výsledky mého zkoumání minulosti českého rodu Švandů ze Semčic a přispět tak již nyní i svým dílem ke zpřesnění, jak se zdá, jeho doposud dosti nejasného historického obrysu. Nejstarší kontury rodu rozplývají se zatím kdesi v bouřlivých dobách třicetileté války. Původně zamýšlel jsem předložit výsledky svého snažení až poté, kdy je dovedu nejprve tak daleko, jak jen možno, ale od chvíle, kdy jsem si přečetl článek ing. dr. Elznice, domnívám se, že by mohlo býti ku prospěchu věci zveřejnit i poznatky dílčí. Chci tak ukázat cesty, kterými jsem se dosud ubíral a formulovat otázky, které by bylo možno s vysokou mírou pravděpodobnosti zodpovědět ještě v budoucnosti.

Semčice, jakožto rodiště mé maminky, patřily vždy mezi místa stojící ve středu mého zájmu při toulání českou historií. Zákonitě nemohl jsem tedy pominout otázku sepectí rodu Švandů ze Semčic se Semčicemi samotnými. Při obírání se tímto problémem, získal jsem spojence nad jiné významného, semčického kronikáře pana Jiřího Krále. S jeho souhlasem uvádím i některá jeho již v minulosti učiněná zjištění, zatím bez obvyklých úplných pramenných náležitostí, které musím teprve časem doplnit.

Semčice, ležící přibližně deset kilometrů jihovýchodně od Mladé Boleslavi, byly po druhé světové válce známé zejména svým „Výzkumným ústavem řepářským“, jehož nejstarším předchůdcem byla „Šlechtitelská stanice řepy a obilovin se skladem a čistící stanicí řepného semene“, založená roku 1912. Tehdy Semčice patřily k panství knížecího rodu Thurn-Taxisů, posledních majitelů velkostatku Dobrovice-Loučeň. Na právě opačném konci posloupnosti vlastníků Semčic stojí v roce 1297, jako první historicky doložení držitelé dvou semčických vladyčích dvorů, Tůma (Tomáš) a Příběk s Konrádem, všichni psáni ze Semčic. (1) Pobělohorskými konfiskacemi postižený Jan Přeč Třemeský z Železna (2) byl potom posledním z řady drobných šlechtických majitelů Semčic, mezi nimiž ale nalézáme v letech 1598–1604 i příslušníka stavu panského Václava Budovce z Budova. (3) 13. března 1623 kupuje semčické panství jako konfiskát Albrecht z Valdštejna (4), který je ještě téhož roku směňuje s Adamem z Valdštejna za majetek ležící blíže jeho frýdlantskému panství. (5) Od této doby stává se panství semčické natrvalo součástí dominia dobrovického. To drželi Valdštejnové až do roku 1734, kdy se dcera poslední hraběnky z Valdštejna Eleonory, dědička panství Marie Anna z Valdštejna, provdala za Josefa Viléma z Fürstenberka a přenesla doposud majetek valdštejnský na knížecí rod Fürstenberků. (6) Ten měl Semčice v rámci panství dobrovického ve svém držení až do 2. března 1809. Tehdy zemřela poslední svého rodu na velkostatku dobrovickém vdova kněžna Josefa z Fürstenberka a panství přešlo na jejího bratrance Maxmiliána Josefa z Thurn-Taxisu, jemuž je ve své závěti odkázala. (7) Knížecí rod Thurn-Taxisů byl zmíněn již na počátku tohoto histo-

rického rychlopřehledu, jakožto držitel velkostatku Dobrovice-Loučeň při založení Řepařské šlechtitelské stanice v Semčicích v roce 1912 a jím se vlastně posloupanost šlechtických majitelů panství semčického uzavírá. Tolik úvodem k Semčicím jako k místu rodového predikátu Švandů a nyní ke Švandům samotným.

Nejprve hledal jsem jejich stopu v oblasti archiválií týkajících se šlechty, ale musím přiznat, že s úspěchem pouze částečným. V titulářích z let 1534, 1556, 1572 a 1589 nepochodil jsem vůbec (8), v Zeehově sbírce šlechty je zmiňován pouze Václav Švanda při znovuudělení predikátu (9) a v Salbuchu, citovaném již ing. dr. Elznicem, dověděl jsem se také jenom, že Švandové predikát od Marie Terezie skutečně dostali, ale jejich vztah k vesnici samotné z textu nikterak nevyplýval. (10) Neuspěl jsem ani v knize „Svobodníci“ od Václava Müllera (11), obsahující soupis svobodníků třinácti krajů Království českého, včetně pro mne zajímavého Boleslavska. (Seznam byl pořízen roku 1550 a údaje o vypsaných svobodnících jsou někde doplňovány až do roku 1614). Švandové nefigurují v Boleslavském kraji ani v Soupisu poddaných dle víry z roku 1651 (12) a nenašel jsem je ani ve zповědních seznamech z let 1570–1670, protože semčická farnost v nich zaznamenána není. (13) Marná byla i moje snaha objevit je v „Rozvržení sbírek a berní“ podle usnesení generálního sněmu z roku 1615 (14) nebo v „Rejstříku dlužníků berně z roku 1579“. (15) K výčtu nikam nevedoucích cest lze přičíst ještě zjištění již dříve zmíněného semčického kronikáře pana Krále, který před lety při nahlédnutí do soupisu poddaných, sestaveného roku 1640, také žádného nositele jména Švanda v Semčicích nenašel. Na dlouhý čas tak jedinými malými úspěchy byly jednak nález perníkáře Ant. Švandy, sídlícího podle Tereziánského katastru (16) někdy kolem roku 1723 v Královském městě Nymburce a jedna zmínka o jménu Švanda v souvislosti se Semčicemi v knize Ant. Sládečka „Paměti města Dobrovice a jeho okolí“. (17) Autor na straně 481 píše „Švandové ze Semčic považují obec zdejší za své působiště. Vhod psáno jest v knize gruntovní Semecké při statku čís. 22 k roku 1658, kdy jmenovaný grunt ujímal Pavel Srb od Doroty, mateře:

„Z této summy trhové bude náležiti Bartoloměji Švandovi 198 kop.“

Více jméno to nikde nepřichází.

Při pokusu dovědět se ze zmíněné knihy více, postoupil jsem přece jenom kousek kupředu. Knihu identifikoval jsem jako semčickou gruntovní knihu založenou roku 1666 (18) a v zápisech u gruntu Pavla Srba na listu 286 našel jsem mimo jiné tyto záznamy:

„ Letha Panie 1658 dne 6 January týž Pavel Srb
vedle jisté smlouvy s Dorotou mateří jeho
učiněné, ujal tu živnost za summu 250 kop
grošů míš. a to beze všeho zavdavku. Platiti
má každoročně i zadržené lonské peníze až do
zaplacení vejš psané summy po šesti kopách.
Z této summe trhové náležiti bude
Bartoloměji Švandovi 198 kop 41 grošů
J. Mil. P. Tejneckýmu
a již jeho Excell 10 kop
K záduší semeckému 5 kop 19 grošů

K Václavovi Kudláčkovi co
na tomto gruntu zaplatil 36 kop
Facit 250 kop grošů míš.

Václav Kudláček, stojící ve výčtu věřitelů až na posledním místě, byl zřejmě osedlým na gruntě právě po Bartoloměji Švandovi či jeho otci, stejně jako v době zápisu již asi zemřelý manžel Doroty Srbové. To docela dobře odpovídá již dříve uvedené skutečnosti, že v roce 1640 Švandové v Semčicích nebyli. V následujících letech jsou splátky až do roku 1663 adresovány Bartoloměji Švandovi. Rok nato 18. února 1664 je ale již psáno, že splácené peníze budou „..... propuštěny Bartoloměji Švandovi a již po smrti dětem jeho“. Další platby směřují pak na Bartolomějova syna Václava až do doby opětovného prodeje gruntu 10. ledna 1681, tentokrát Dobiáši Heřmanskému. Při té příležitosti je zapsán zbývající nárok 81 kop 8 grošů a 4 peníze malé Václavovu synu Bartolomějovi. Protože ten ale svůj podíl okamžitě prodává dobrovickému Matějovi Valáškovu za 30 kop v hotovosti, mizí tímto převodem Švandové nadobro ze zápisů semčických. I tak získal jsem nadmíru důležité informace. Jakýsi rod Švandů v Semčicích skutečně sídlil a později pokračoval někde mimo Boleslavský kraj osobami otce Bartoloměje, syna Václava a vnuka opět Bartoloměje. To vyplývalo z jejich absence v Soupisu podle víry Boleslavského kraje.

Přes toto zjištění nebylo mi ale příliš jasné, jak postupovat dál. Tehdy ukázal se být nanejvýš užitečným nápad pana Krále, zkusit vzít za východisko k dalšímu hledání okamžik udělení či znovuudělení predikátu „ze Semčic“ Václavovi Švandovi císařovnou Marií Terezií a pokusit se zjistit něco o okolnostech jeho udělení přímo ve Vídni. Navíc pan Král díky svým kontaktům věděl, že by bylo možno ve Vídni požádat o pomoc bývalého pracovníka Allgemeines Verwaltungsarchivu pana Jiřího Nostitze. Přestože i tak nebylo za minulého režimu zrovna snadné bádát takříkajíc „dálkově“ v kapitalistické cizině, nakonec se to, za vydatné pomoci maminkiných vídeňských známých, přece jenom podařilo. Na podzim roku 1988 získali jsme neobyčejnou laskavostí starého pána pana Jiřího hr. Nostitze kopie všech dokladů spojených s nobilitací Václavovou. Zásilka byla ještě navíc doprovázena krásným dopisem pana hraběte, byli jsme nadšeni. V dokladech byla Václavova osobní žádost adresovaná přímo císařovně, doplněná ještě doporučením představitelů Starého Města pražského, opisem záznamu o křtu Václavova otce, opisem záznamu o křtu Václava samotného a velice důležitým doporučením představitelů královského města Nymburka. (19) Z dokumentů bylo nejen možno okamžitě rozšířit rodokmen Švandů o dvě generace zpět do minulosti, ale hlavně bylo jasné, kde hledat další informace v archívech našich.

Na tomto místě nemohu si odpustit malinko pořouchlé srovnání. Z kopií ostatních archívalií obsažených ve složce bylo lze snadno rekonstruovat klikatou cestu Václavovy žádosti po úředních instancích tehdejší státní správy. Neznám sice přesně datum Václavova odeslání žádosti, ale vzhledem k tomu, že opisy záznamů o křtech a doporučení nymburských nechává si notářem ověřit 14. července 1766, mohl ji odeslat nejdříve teprve někdy v druhé polovině téhož měsíce. Z Vídně je žádost odeslána zpět k prošetření českému guberniu do Prahy 14. srpna. Gubernium žádá o dobrozdání

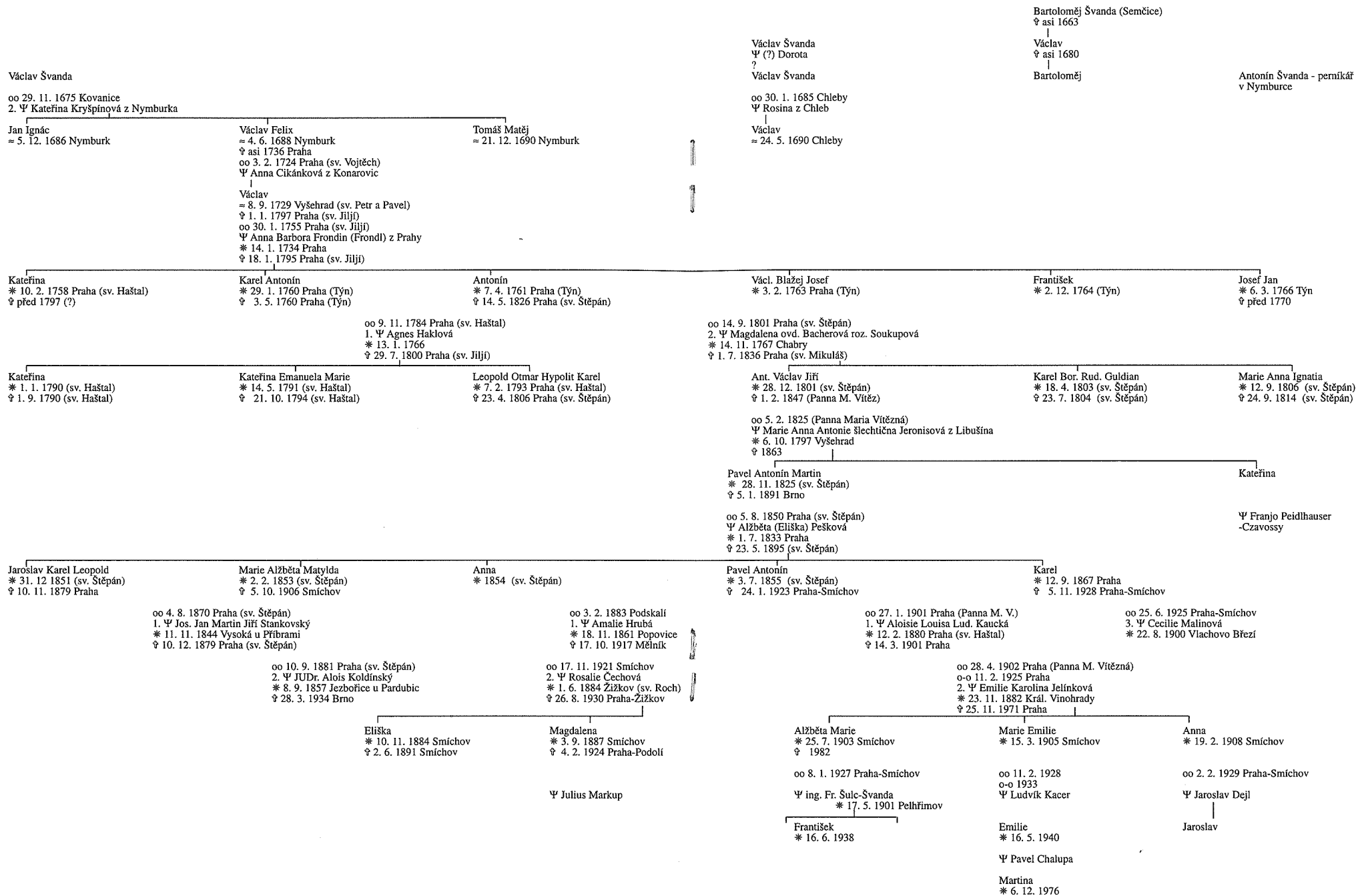
Úřad desek zemských, toho se mu dostává 19. února 1767 a žádost putuje zpět do Vídně 23. března 1767. Přes českou a rakouskou dvorskou kancelář, representovanou kancléřem Rudolfem hrabětem Chotkem, je pak odeslána Marii Terezii 9. května. Konečně 28. srpna 1767 císařovna žádost kladně vyřizuje a ta je opět prostřednictvím dvorské kanceláře zaslána do Prahy. Celá složitá pouť žádosti, včetně nezbytného ověřování a formulování stanovisek zúčastněných institucí, trvala přibližně jeden rok. Jak asi dlouho trvala by obdobně komplikovaná žádost dnes, v naší počítačovo-faxové době, neodvažuji se vůbec odhadnout. Srovnatelná mohla by možná být pouze za předpokladu patřičných známostí či „větší rovnosti“ žadatelovy.

Nyní ale zpět ke Švandům. Z latinského výpisu záznamu o křtu, pořizeném 29. května 1766 Tomášem Kristianem Kulkou děkanem nymburským, dověděl jsem se, že Václavův otec také Václav, narozený 3. června 1688 byl pokřtěn jako Václav Felix v Nymburce v chrámu sv. Aegidia 4. června 1688. Byl manželským synem počestných svobodných rodičů, urozených manželů Kateřiny a Václava Švandy ze Semčic, měšťanů nymburských. Kmotrem byl mu „šlechtetný pan Jan Václav Tišnovský, úředník Královského panství poděbradského“ a svědky byli „nejurozenější pan Adam Tauffer, královský soudce a nejjasnější paní Kateřina Vančurová z Řehnic“. Obdobně předkládá Václav žadatel výpis záznamu o narození vlastním. Tentokrát je výpis pořizen 18. června 1766 z matriky narozených „Sidelního kolegiálního chrámu svatých Petra a Pavla na Vyšehradě nedaleko Prahy“. Říká se v něm, že 8. září 1729 byl pokřtěn jménem Václav manželský syn počestných a svobodných rodičů paní Anny a urozeného pana Václava Švandy ze Semčic. Velmi užitečných poznatků dostalo se mi také ze zmíněného doporučení sepsaného nymburskými radními. Ti totiž 27. května 1796 potvrzují, že žadatelův dědeček Václav byl skutečně „šlechtického původu“, měl-li bych užít terminologie let nedávno minulých. Své dobrozdání dokládají existencí listin sepsaných 27. března 1670 Karlem Ignácem Leopoldem Rodovským z Hustiřan, páнем na Třesovicích a 25. června 1672 Marií Beníkovou rozenou Tesberovskou z Oliwenbergu (Jezberovskou z Olivé hory), paní na Grossbergu, Strenicích a Rokytovci. V těchto dokumentech je podle nymburských Václav Švanda žadatelův děd, zmiňován jako „edel Herkommens“ a je psán s přídomkem „von Zemschitz“. Kromě toho podotýkají ještě, že mají v archivu celou řadu dalších písemností, dotvrzujících totéž.

V tuto chvíli, to jest po přečtení všech kopií archiválií došlých z Vídně, dalo se myslím docela dobře prohlásit, že rod Václava Švandy žadatele o uznání starošlechtického původu, skutečně mohl k nižší české šlechtě náležet, přinejmenším již někdy od poloviny 17. století.

Nyní šlo o to, pokusit se doplnit obraz Švandů ze Semčic ze zdrojů místních. Nejprve obrátil jsem se do nejstarších matrik nymburských. Podle vídeňského opisu jsem v matrice sv. Aegidia, tedy sv. Jiljí, skutečně narození Václavova otce našel. A nejenom to. Při podrobném pročítání nalezl jsem i zápisy jeho dvou bratrů. Prvorozený jmenoval se Jan Ignác a „došel křtu“ 5. prosince 1686 a druhý, mladší než Václav, jmenoval se Tomáš Matěj a pokřtěn byl 21. prosince 1690. (20) V paralelně vedené matrice při tomtéž chrámu sv. Jiljí, v níž byli zapisováni lidé z oколí Královského města Nymburka, zaznamenal jsem úspěch též. V části oddaných je ke dni 29. listopadu 1675 psáno:

Rodokmen Švandů ze Semčic (zahrnuti i Švandové osedlí v 17. století v Semčicích, v Nymburce a v Chlebech)

“Z Kovanic slovuťný P. Václav Švanda vdovec
Semčický, správce statku Kovanec, s poct.
pannou Kateřinou dcerou P. Matěje
Kryšpína, měšťana Král. města Nymburka.
Družba P. Jan Koranda radní,

Našel jsem tedy svatbu rodičů výše psaných tří bratrů a navíc jsem zjistil, že Václav byl již alespoň jednou ženat a v době sňatku s Kateřinou byl správcem poplužního dvora ve vsi Kovanci, náležející v té době k panství Bzenských z Prorubě. (21) Jejich zboží těsně sousedilo s vesnicemi Strenicemi a Rokytovcem, majetkem Marie Beníkové z Petersdorfu, zmiňované v doporučení nymburských. Václav Švanda jako správce statku sousedícího s panstvím Beníkovským byl zřejmě Marii Beníkové dobře znám a ta se o něm ve svém dopise, citovaném nymburskými, zmiňuje právě jako o Václavu Švandovi ze Semčic. V matrice při sv. Jiljí, zachycující lidi z okolí Nymburka, čekalo ale ještě jedno překvapení. V roce 1685 30. ledna bere si Václav Švanda, tentokrát pocházející z Chleb, nevěstu pannu Rosinu, taktěž z Chleb, vesnice ležící asi sedm kilometrů severovýchodně od Nymburka. Ti zřejmě někdy v květnu 1690 mají syna opět Václava, který je pokřtěn v Nymburce u sv. Jiljí 24. května 1690. No a aby Václavů nebylo málo, nalezl jsem dalšího v Chlebech, podle všeho otce předěšlého ženicha. Zapisován je v matrice v letech 1661 až 1678 jako kmotr či družba při křtech dětí a svatbách sousedů chlebských. Kmotrou je v té době i Dorota Švandová, pravděpodobně jeho žena. Že jde o prarodiče Václava narozeného 24. května 1690 usuzuji dle toho, že v zápise o sňatku Václava s Rosinou není ženich psán jako vdovec a vezmeme-li v úvahu období zachycující kmotrovství, jeví se domněnka, že jde o Václavy Švandy dvou různých generací, jako nejpravděpodobnější.

Pročtení matrik přineslo tedy odpovědi na některé důležité otázky, ale jak už to bývá, zároveň nastolilo otazníky nové. Nalezl jsem datum svatby prarodičů Václava žadatele o uznání šlechtictví a zjistil jsem, že jeho děd Václav byl správcem na statku Kovanec. Vzhledem k tomu, z jakého okruhu lidí byli v době po třicetileté válce přední vrchnostensí úředníci vybírání, lze myslím správcovství dědovo zcela určitě mítí za další důkaz příslušnosti Švandů k nižší šlechtě, i když důkaz jenom nepřímý. Konec konců Ant. Sládeček k obdobné otázce výběru hejtmanů poznamenává při jiné příležitosti zcela jednoznačně: „Hejtmani byli voleni z osob urozených, obyčejně chudlých nemajetných šlechticů“ (17)

Novými nejasnostmi vzešlymi z matričních zápisů byl jednak vztah Václava Švandy správce a Václava Švandy z Chleb a jednak postavení rodiny chlebských Švandů. Byli také příslušníky šlechty, byli svobodníky nebo obyčejnými poddanými? Jisto je, že chlebský Václav není ani v zápise o svatbě, ani v zápise o křtu syna Václava nikterak odlišen od ostatních zapsaných. Rozdílné je tomu ale se zápisy Václava správce. Zejména jeho titul v záznamu o svatbě, kde je psán jako: „Slovuťný Pan Václav Švanda vdovec Semčický“, vymyká se zcela běžnému zápisu obyčejných poddaných a považují ho za další důležitý nepřímý důkaz potvrzení Václavova šlechtictví. Poněkud jinak je tomu později při zápisech o křtech jeho synů. Tyto se od záznamu obyčejných poddaných liší již jen velkým „P“ jako zkratkou slova „Pan“ před Václavovým jmé-

nem, ale přídomek již ani v jednom ze tří případů uváděn není. I tak je ale záznam o křtu Václava Felixe (zde psaného jako Václav Stiasnej) navýsost zajímavý. Text samotný, na rozdíl od pozdějšího latinského přepisu, postrádá jakoukoliv zmínku o urozeném původu rodičů. Této skutečnosti příliš velkou váhu ale nepřičítám, protože stejně málo zdobně jsou pisatelem „republikánem“ zapsáni i kmotr a svědkové, kteří při jiných příležitostech svůj urozený původ uvedení mají. A je tu přece ještě již citovaný starší zápis o svatbě rodičů Václava Felixe. Zajímavějším faktem se mi jeví, že původ rodičů byl nakonec později podle všeho přece jenom dopsán ve formě latinské poznámky „Parentes civis liberi“, tedy „Rodiče měšťané svobodní“. Že se jedná o vpis dodatečný vyvozuji ze skutečnosti, že poznámka je v latině mezi jinak v té době česky pořizovanými zápisy a ani rukopis není totožný. Není asi v mých silách posoudit, kdy přesně byl dodatečný záznam proveden, ale vysvětlení, že to bylo při pozdějším latinském výpisu pro účely žádosti, se přímo nabízí. I v takovém případě se ale při vši kritičnosti domnívám, že vzhledem k již zmíněným okolnostem, sledoval dodatečným zápisem pisatele spíše upřesnění záznamu původního, než cokoliv jiného. Dalším malým ze zatím nezodpovězených otazníků je skutečnost, že mezi svatbou Václava Švandy s Kateřinou Kryšpinovou v roce 1675 a narozením prvního jejich zaznamenaného syna v nymburské matrice v roce 1686 leží dlouhých jedenáct let. Samozřejmě, případní sourozenci mohli zemřít ještě před křtem či rodiče nemohli mít dlouho děti, ale nejpravděpodobnější se zdá, že do roku 1687 bydlela rodina v Kovanci a teprve v době narození Jana Ignáce přesídlila do Nymburka. Bude tedy třeba se ještě podívat po matrice narozených, zahrnující v letech 1676 až 1687 i ves Kovanec. Při neúspěchu je třeba vzít v úvahu i to, že zápis o svatbě rodičů je nadepsán „z Kovanic“ i když text dále výslovně mluví o Václavovi jako správci ve vsi Kovanci. Kovanice totiž leží asi tři kilometry jihovýchodně od Nymburka, zatímco Kovanec je vesnice přibližně dvanáct kilometrů západně od Mladé Boleslavi. Jinou dosud nevyřešenou záležitostí je otázka zařazení Švandů Bartoloměje, Václava a opět Bartoloměje, příjemců splátek z gruntu č. 22 v Semčicích. Patřili k rodu Václava správce, Václava z Chleb nebo k nějakému rodu dalšímu, dosud neznámému? Obdobně: kam náleží perníkář Ant. Švanda objevující se podle Tereziánského katastru někdy kolem roku 1723 v Nymburce? Trochu mimo oblast dosud chybějících údajů, takřkajíc matričních, stojí ještě například docela zajímavá otázka skutečných předobrazů otce a syna Švandových, figurujících v pátém dílu Jiráskova F. L. Věka či původ jména Švandy dudáka ve hře J. K. Tyla Strakonický dudák.

Možná, že na tomto místě patřilo by se uvést na pravou míru i některé z drobných nesrovnalostí v článku ing. dr. Elznice a jednu z nich pak zahrnout mezi dosud nedořešené otazníky. Činím tak jenom proto, že genealog par excellence jakým autor byl, nemohl již, bohužel, připojit opravu osobně. Zřejmě jenom špatným přepisem textu vloudil se do článku údaj 1861 jako rok narození Jaroslava Leopolda Švandy, zatímco v přehledu na konci pojednání je správně uveden rok 1851. Datum narození Pavla Antonína Švandy zatím přesně určit nedokážu, protože v textu článku je uveden 3. červenec 1855, v závěrečném rodokmenu 3. srpen 1855 a já mám jako den narození zaznamenán 3. červen 1855, což je údaj získaný od semčického kronikáře pana Krále. Podle stejného zdroje měli mít Pavel Švanda s Eliškou, rozenou Peškovou, ještě dce-

ru Annu, narozenou někdy v roce 1854, tedy celkem pět dětí. JUDr. Karel Švanda narozený 1867 byl ženat třikrát a jeho třetí manželkou byla Cecilie Malinová z Vlacha-va Břeží.

Šťastnou náhodou získal jsem, ještě těsně před dokončením svého příspěvku, cenou možnost nahlédnout do výsledků práce dlouholetého člena naší společnosti pana Bady, který se před časem dynastií divadelníků Švandů ze Semčic také zabýval. S jeho laskavým svolením pokusil jsem se zahrnout do závěrečného rodokmenu i všechny další poznatky, které o tomto rodu nasbíral on. Díky tomu mohl jsem také upřesnit některé dále uvedené údaje. Druhá manželka Antonína Švandy narozeného 7. 4. 1761 byla Magdalena rozená Soukupová, ovdovělá Bacherová (Bachorová) nar. 14. 11. 1767. Jeho dcera z prvního manželství Kateřina zemřela 1. 9. 1790 a syn Otmar se narodil 7. 2. 1793. První manželka JUDr. Karla Švandy Louisa zemřela 14. 3. 1901 a jeho dcera z druhého manželství Alžběta se narodila 25. 7. 1903. Nejmladší Karlova dcera se jmenovala Anna.

Tolik tedy zatím k současnému stavu mého snažení proniknout do tajemství minulosti českého rodu Švandů ze Semčic. Navzdory tomu, že jsem si vědom otevřené možnosti získat ještě celou řadu informací z dosud nevyužitých dostupných archiválií, doufám, že nebude snad znít příliš trefně, vyjádřím-li závěrem přesvědčení, že Švandové ze Semčic skutečně „ze Semčic“ byli.

Prameny a literatura:

- (1) Sedláček Aug.: Hradý zámky a tvrze Království českého, nakl.Šolc a Šimáček, Praha 1932, s.341.
- (2) Tamtéž, s.342.
- (3) Sládeček Ant.: Paměti města Dobrovic a jeho okolí, nákladem města Dobrovice, 2. dopl. vyd., Litomyšl 1992, s. 469470.
- (4) Tamtéž, s.158.
- (5) Tamtéž, s.159.
- (6) Tamtéž, s.186.
- (7) Tamtéž, s.194.
- (8) Titulář Brikcího z Licka z roku 1534, ulož. Strahov rukopisy, sign. AO XVI 61, FK II 48. Titulář Mikuláše Šůda z Semanína z roku 1556, ulož. SÚA Praha, I.odd.knihovna, sign. IV C 44. Titulář Jiřika Černého z roku 1572, ulož. SÚA Praha, I. odd.knihovna, sign. IV C 47. Titulář Šebestiana Faulknara z Fonštejna z roku 1589, ulož. SÚA Praha, I. odd. knihovna, sign. IV C 12.
- (9) Joh. Ign. Zeeh: Alphabetisches Handbuch über den böhmischen hohen und niedern Adel aus der königlich böhmischen Landtafel, SÚA Praha, I. odd. bez sign.
- (10) SÚA Praha, I.odd., fond Salbuchy, inv.č.84, sv.216, fol.624629.
- (11) Müller Václ.: Svobodníci Pokus o monografii ze soc. dějin českých 15. 16. století, Praha 1905, ulož.SÚA Praha, I.odd.knihovna, sign.IdB 158.
- (12) PhDr. Pazderová A.: Soupis poddaných podle víry z roku 1651, Boleslavsko I, II, III, vyd.SÚA v Praze, Praha 1994, ulož.SÚA Praha, I.odd.knihovna.
- (13) SÚA Praha, edice dokumentů: Nejstarší zpovědní seznamy 1570 1666, sv. I a II, Praha 1973, ulož.SÚA Praha, I.odd.knihovna, sign. PC 34/1 a PC 34/2.
- (14) Sedláček Aug.: Rozvržení sbírek a berní roku 1615 dle uzavření sněmu generálního nejvyššími berníky učiněné, nakl. Král. české společnosti nauk, tiskem dra. Edv.Gregra, Praha 1869 (Za možnost nahlédnutí vděčím laskavosti PhDr.Jiřího Úlovce ze SÚA Praha).
- (15) PhDr. Úlovec J.: Rejstřík dlužníků berně z roku 1579, Táborský archiv sborník OA, Tábor 1996.

- (16) SÚA Praha, I.odd., fond Ter. katastr, Boleslavsko, rustik. fasse Nymburka, inv. č. 529, kart. 105.
- (17) Sládeček Ant.: Paměti města Dobrovice a jeho okolí (dále viz 3), str.481.
- (18) SOA Praha, Vs Dobrovice Loučeň, okr. Ml. Boleslav, Kniha gruntovní Semčická, zal. r.1666, inv. č. 4, list 286.
- (19) Österreichisches Staatsarchiv Wien, Allgem. Verwaltungsarchiv abt., ehem. Adelsarchiv Bürger der Altstadt Prag Wenzl Schwanda v. Semschitz.
- (20) SOA Praha, Sb. M., ř. k. f. ú. Nymburk, inv. č. 1, list 108, 158, 220, 245247.
- (21) Sedláček Aug.: Hradý, zámky a tvrže Království českého (viz 1), ves Kovanec, str.390.

Souhrn

Byli Švandové ze Semčíc skutečně ze Semčic?

Článek rozšiřuje obraz českého šlechtického rodu Švandů ze Semčic o dvě nejstarší dosud zjištěné generace a zabývá se i otázkou skutečného sepětí Švandů s vesnicí Semčicemi na Mladoboleslavsku. Autor se také snaží doložit příslušnost rodu k nižší šlechtě již před rokem 1767, ve kterém bylo šlechtictví potvrzeno Václavovi Švandovi císařovnou Marií Terezií.

Zusammenfassung

Stammte die Familie Švanda von Semčic tatsächlich von Semčice?

Der Artikel erweitert das Bild des tschechischen Adelhauses Švanda von Semčice um zwei bisher ältest festgestellte Generationen und behandelt auch die Frage der tatsächlichen Zusammengehörigkeit der Familie mit dem Dorfe Semčice im Bezirk Mladá Boleslav (Jung Bunzlau). Der Autor bestrebt sich Beweise über die Angehörigkeit zum niedrigeren Adel schon bevor 1767 beizubringen, wann der Adelsstand dem Václav Švanda von der Kaiserin Maria Theresia bestätigt wurde.

Summary

Where Švandas of Semčice really Semčice origin?

The article extends a picture of Czech nobleman Švanda house of Semčice with the two oldest so far found out generations and it is also concerning a question of genuine connection with a Semčice village in Mladá Boleslav region. Author makes also an effort to prove that the house of Švanda ranked among a lower Czech nobility in the time before the year 1767 when the nobility of Václav Švanda was confirmed by empress Maria Teresia.

Generace starých lesnických rodů na panství Arcibiskupství pražského

ing. Ivan Hojer

Úvodem

K zájmu o tyto rody mě přivedlo vlastní lesnické povolání kdysi ve službě na bývalých arcibiskupských velkostatecích, kde sloužil i můj děd Josef Hojer, naposledy lesmistr v Týně nad Vltavou (zemř. r. 1892). Otec sice lesníkem nebyl, ale myslivosti se věnoval od mládí a v rodině se udržovala trvalá přátelství s řadou příslušníků popisovaných rodů. Jejich jména jsem od mládí slyšel spolu s názvy míst, kde působili. (1)

Sám jsem byl po uzavření českých vysokých škol i po dokončení studia po válce zaměstnán na polesích velkostatku Rožmitál, kratší dobu též v Dolních Břežanech, při taxaci i v Červené Řečici a Novém Rychnově, dobře jsem znal Týn nad Vltavou. Kromě těchto velkostatků náležely tehdy pražskému arcibiskupství ještě Louňovice pod Blaníkem, Onšov a až do roku 1918 též statek Sovinky a také Světec u Bíliny. Velkostatek Blatno u Chomutova byl získán jako kompenzace za část rožmitálského velkostatku případně většímu k brdské vojenské střelnici koncem dvacátých let, takže jej uvádím jen pro úplnost.

Jelikož v minulosti bývali lesní zaměstnanci během své služby často překládáni (na rozdíl od lesníků současných), umožnila mi znalost názvů revírů (polesí) i příslušných mysliven orientaci při sledování jednotlivých rodů. Například pod tehdejší rožmitálský lesní úřad spadalo devět revírů: Štěrbina, Hutě, Roželov, Teslíny, Varta, Záběhlá, Bor, Nepomuk a Vranovice o rozloze přes osm tisíc hektarů, které náležely do tří farností. Horší podmínky pro hledání v matrikách byly na Dolnobřežansku, kde pro tehdejší revíry Břežany, Zvole, Obora, Okrouhlo, Sulice, Psáry, Osnice a Skalsko, sice malé, ale nesouvislé bylo třeba hledat v matrikách deseti farností. Podobná roztržitost lesního majetku byla i na Červenoečicku, kde pod lesní úřad spadal revír Bělá Moravec s menšími celky Zádolí, Těchoraz, Břečovy, dále větší, ale vzdálenější revír Rousinov a byl odtud spravován i revír Onšov. I tato oblast náležela do řady farností. Roztržitěnou držbu lesní půdy měl i velkostatek Týn nad Vltavou v revírech Semeneč, Hněvkovice, Hroznějovice, Smoleč a Jížiny. Z nich sám revír Semeneč sestával kromě části poblíž města z několika oddělených vzdálenějších částí. Bylo třeba hledat v matrikách čtyř farností. Jedině Nový Rychnov byl ucelenější a jeho revíry Losy, Mešnice a Horní Hutě měly kvalitnější porosty. V úvahu zde připadaly jen dvě farnosti. Sovinky s myslivnou v Krásnovsi (nyní Krásná Ves) a farou v Kování byly světeckým statkem spravovaným pro arcibiskupský seminář a prošlo jím mnoho lesního personálu. Velkostatek Světec u Bíliny (Schwaz, psávaný Švác) ležel v tehdy čistě německé jazykové oblasti, nebyl též souvislý a byl v držení arcibiskupství podobně jako Sovinky jen do první pozemkové reformy. Louňovický velkostatek zahrnoval jen jeden lesní celek na převážné části památného Blaníku.

Uvádím jména lokalit z toho důvodu, že se příslušné názvy budou stále opakovat při jménech lesníků, později zmiňovaných a poslouží k lepší orientaci o místech jejich působení. Tolik jsem uznal za vhodné říci v úvodu, než se začnu zabývat jednotlivými rody.

Zajímavým dokladem jsou myslivecké výuční listy, které se v dotyčných rodinách pietně uchovávaly. V nejstarších dobách, kdy u nás nebylo lesnických škol, museli mladí adepti myslivosti, později i lesnictví, vstoupit do učení k některému z osvědčených starších myslivců. A jelikož se tehdy jednalo téměř výhradně o chlapce z mysliveckých rodin toto povolání bývalo dědičné stal se jejich učebním pánem některý z kolegů jejich otce ve službě, někdy i otec sám. Obdrželi potom výuční list či atest, obvykle zvaný „Lehrbrief“ stvrzený podpisem a pečeti učebního pána a přizvaných svědků (2). Jediný takový česky psaný list byl vystaven roku 1722 Kašparovi Křepelkovi, fořtem petroupimským, na panství Konopišti mládenci Václavu Křepelkovi. V pozdější době bývaly atesty psány německy. A zmíněnou velmi rozvětvenou rodinou Křepelků a jejími osudy chci začít.

Rod myslivců lesníků Křepelků.

Kolébkou a původním domovem Křepelků je zřejmě Jílovsko a Benešovsko, kde jsou Křepelkové, a tedy i myslivečtí Křepelkové, zaznamenáni již v 17. století na konopištském panství. (3) Například k roku 1688 je uváděn v Mrači Daniel Křepelka s manželkou Dorotou. Mohli by to být rodiče jmenovaného Kašpara, fořta v Petroupimi, jenž měl s manželkou Lidmilou několik synů. Jakuba narozeného r. 1712, který byl lesním v Peceradech a měl s manželkou Kateřinou r. 1751 syna Václava, dále Václava, myslivce v Požárech a v Týnci nad Sázavou. Byl asi starší než Jakub, ale jeho narození jsem marně hledal. Oženil se r. 1729 s Kateřinou, dcerou myslivce Jakuba Mládky z Požáru a od jeho dvou synů se odvíjí potomstvo lesníků později v arcibiskupských službách až téměř do poloviny tohoto století. Další Kašparův syn Matěj, doložený jako svědek na jedné svatbě r. 1725, myslivce v Dubsku, byl ženatý s Verunou Kratochvílovou ze Lštění a měl s ní od r. 1728 2 syny a 4 dcery.

Pravděpodobně byl synem Kašpara také Jan, jenž měl za manželku Kateřinu Jonákovou. Byl myslivcem v Petroupimi, kde se rodí jeho tři synové a dcera. Další Kašparův syn se jmenoval Pavel a působil v Požárech. Se ženou Dorotou měl syna Jana, narozeného r. 1736. Ale přímý důkaz, že dva posledně jmenovaní jsou synové Kašpara, jsem nenašel.

Nejasný je rodový vztah Jana Křepelky, jenž sloužil v Choceradech, oženil se s Kateřinou Gregorovou z Dubé a měl syna Jana narozeného r. 1713. Časový údaj naznačuje, že by to mohl být Kašparův bratr a poukazyval by na to zápis svatby z r. 1693 v Jarkovicích, na níž byl Jan, syn Daniela Křepelky z Chvojan, jako družba.

Vratme se však k synům Václava Křepelky a Kateřiny Mládkové. Oba totiž přešli na Vltavotýnsko do arcibiskupských služeb, ale důvod mi není znám. Starší syn byl Antonín, narozený v Požárech kolem roku 1730 (odhad podle věku při úmrtí), a jeho manželkou se stala Kateřina Goliášová, rodem ze Psár, kde její otec Jan Goliáš působil. Její sňatek s Antonínem Křepelkou se konal 1. září 1770 v kostele sv. Jiljí v Libři, když dostal Antonín samostatné místo myslivce v Semenci u Týna nad Vltavou.

Tam se narodili jejich čtyři synové a tři dcery a posléze tam zemřel Antonín v r. 1808. Manželka Kateřina jej přežila do r. 1822.

Ze synů František, narozený r. 1778, pozdější revírník na Záběhlé, byl velmi pravděpodobně týž, který měl za ženu Marii, dceru lesního Prokopa Hampla ze Strupína na dobříšském panství (sňatek jsem v několika farnostech marně hledal). (4) Z tohoto svazku se na Záběhlé narodilo pět synů (dva zemřeli v dětském věku) a tři dcery; z druhého manželství s Terezíí Schrantzovou pak ještě dcera v r. 1845.

Dva ze synů pokračovali v otcově povolání. Starší Emanuel Karel, narozený r. 1822, se stal lesním na Tomkovce na panství Lešany, které patřilo Pražské kapitule, kdežto mladší, opět František, narozený r. 1828, sloužil jako arcibiskupský adjunkt v revíru Varta. Když dostal místo revírníka v Moravci na Červenořečicku, oženil se v r. 1865 s Klementinou, dcerou Václava Gregora, revírníka ze Záběhlé. Dalším jeho působištěm byl ještě Onšov a posléze revír Nepomuk. Z manželství pocházelo pět dětí, z nichž se dvě narodily před svatbou. Ze tří synů dva zemřeli v dětském věku a třetí, František, se už lesnictví nevěnoval. Našel jsem jeho jméno jako soukromého úředníka v Praze na úmrtním oznámení jeho matky Klementiny z r. 1901.

Mladší syn Václava Křepelky a Kateřiny Mládkové byl Jan, narozený 25. března 1739 v Požárech, zřejmě týž, na jehož jméno zní výuční list z r. 1759 podepsaný Jakubem Křepelkou, pravděpodobně jeho strýcem, ještě na konopištském panství. (5) Ale v r. 1768 slouží už na Vltavotýnsku v arcibiskupských službách, jako jeho bratr Antonín, když se předtím ještě vyučil bažantníkem. Svědčí o tom jeho výuční list vystavený mu po dvouletém učení bažantníkem Kašparem Levým na fűnfkirchenském panství Steinbrunn v Dolních Rakousích r. 1767. Už jako bažantník ve Starých Benátkách, které tehdy patřily arcibiskupu Příchovskému, se oženil v Týně nad Vltavou v r. 1776. Jeho manželkou se stala Juliana Masáková ze samoty nedaleko soutoku Lužnice s Vltavou, poblíž semenecké myslivny bratra Antonína. Z Benátek přešel pak Jan služebně v r. 1779 do bažantnice v Cholupicích u Dolních Břežan a v r. 1810 se stal revírníkem v revíru Osnice s myslivnou Krsovice (dnes už likvidovanou), kde v r. 1812 zemřel. Jeho žena Juliana jej přežila; zemřela teprve v r. 1835 v Radějovicích. Z jejich manželství mám podchyceny tři syny a dceru.

Nejstarší Jiří, narozený r. 1782 v Cholupicích, pokračoval jako lesník v arcibiskupských službách jednak na Rožmitálsku, kde se v r. 1819 oženil s Annou Pelikánovou, také však na statku Sovinky i ve Světcí, ale hlavně na Dolnobřežansku v revírech Osnice, Obora, Zvole, též v revíru Psáry, kde v myslivně zvané Moždýřka zemřel r. 1872 ve vysokém věku. Byl otcem pěti dětí, jediné dcery a čtyř synů, ale dva z nich zemřeli v dětském věku. Druzí dva sloužili opět jako lesníci. Starší Emanuel, narozený r. 1817 v Krsovicích, působil jako revírník převážně na Rožmitálsku, kde se i oženil. Jeho manželství s Josefou Vodičkovou, uzavřené r. 1856 však zůstalo bezdětné. Na hřbitově ve Starém Rožmitále odpočívá od r. 1881 spolu se svým mladším bratrem Janem. (6)

Tento Jan Evangelista, narozený r. 1818 též v Krsovicích, založil větev, v níž se lesnický stav udržel nejdéle. Sloužil na řadě míst; z Rožmitálska byl přeložen do Švácu, pak do Krásnovic u Sovinek, ale působil i v Louňovicích, kde se v r. 1861 oženil s Aloisií Seemanovou, narozenou r. 1839 v Krásnovsi, která pocházela rovněž ze starého lesnického rodu. Převážnou část služby prožil na Dolnobřežansku, zemřel však

v r. 1895 v Rožmitále, kde je pochován spolu s bratrem Emanueleem. Měl šest dětí, čtyři dcery a dva syny. Z nich starší zemřel v dětském věku a mladší Adolf, poslední z rodu, resp. z této větve, sloužil jako lesník na arcibiskupských velkostatkách.

Adolf se narodil r. 1867 v Krásnovsi, kde tehdy jeho otec sloužil. On sám po praxi a příslušné zkoušce před komisí byl zaměstnán nějaký čas ve Švácu a r. 1905 se oženil s Emilií Zástěrovou. Svatba byla však v Dubici na Ústecku. Ve Švácu se r. 1907 narodila jejich dcera Vlasta, kdežto ostatní děti se narodily v Dolních Břežanech, kam byl r. 1908 Adolf přeložen; syn Jiří v r. 1908, dcera Zdenka v r. 1910 a syn Miloš v r. 1912. V r. 1922 byl Adolf jmenován lesním správcem v revíru Roželov na Rožmitálsku, kde se osvědčil i jako výborný myslivec a odešel odtud do penze. Angažoval se jako odborník i v jiných službách v pohraničí až do r. 1938. Ještě pak spravoval pilu šindelku u rybníka, zvaného Obžera, nedaleko Rožmitála, kde bydlel a zemřel tam v r. 1943. Účastnil jsem se jeho pohřbu na hřbitově ve Starém Rožmitále spolu s ostatním lesním personálem, který mu přišel vzdát poslední poctu. Jeho žena zemřela v r. 1955 u své dcery Vlasy. Oba synové byli by rádi bývali studovali lesnickou školu, nebyli však přijati. V jejich rodinách se zachovaly různé rodinné doklady i výuční listy a díky pochopení obou dcer jsem si mohl pořídit jejich fotokopie a také získat cenné životopisné údaje.

Další rodovou větev, Jana a Juliany, založil prostřední syn jménem Jan, narozený r. 1787 též v Cholupicích, ale myslivcem se nestal. Stal se mlynářem v Zahořanech u Libře na Jílovsku a mlýn se (snad dosud) nazývá Křepelkův. Z jeho sedmi dětí zmiňuji dalšího Jana Křítitele, dědice mlýna, otce šesti synů a dvou dcer. Ze synů se Emanuel, narozený r. 1863, věnoval opět lesnickému povolání a po příslušné zkoušce sloužil jako adjunkt na Břežansku. Po jmenování revírníkem v Krásnovsi se oženil s Antonií Zittovou z Ládví, s níž měl syna Ladislava, narozeného r. 1904 a Bohumila, narozeného r. 1906; oba se uplatnili v lesnictví. Ladislav po studiu na revírnické škole v Písku působil jako adjunkt v Roželově u svého vzdáleného příbuzného, zmíněného Adolfa Křepelky. Krátce byl zaměstnán i v arcibiskupském důchodním úřadě v Rožmitále a pak byl ustanoven lesním v revíru Semenec, kde kdysi sloužil jeho dávný předek. Dále sloužil i v revíru Smoleč a po jeho převzetí podnikem Státní lesy působil u lesního závodu v Milevsku, odkud odešel do důchodu do Mostu, kde v r. 1974 zemřel. Mladší Bohumil po složení zkoušky pro lesní ochrannou a technickou pomocnou službu byl kratší čas adjunktem v revíru Skalsko v myslivně Turyně, ale po vojně zakotvil u dřevařské firmy, naposledy v Rožmitále, a byl pak převzat podnikem Státní lesy do oddělení odbytu dřeva. Synové obou bratrů se lesnictví nevěnovali, ani jejich nevládní bratr Emanuel, narozený r. 1912 z druhého otcova manželství s Herminou Trublovou, která rovněž pocházela z lesnického rodu.

Nejmladší ze synů Jana a Juliany byl Václav. I on se narodil v Cholupicích, a to v r. 1789, a založil pak další paralelní větev rodu, jejíž osudy jsem získal od potomků žijících v Brně za zcela zvláštních okolností. (Údaje jsem ovšem doplnil z příslušných matric). Jeho životní pouť a služební dráha je typickou ukázkou tehdejší lesnické generace v arcibiskupských službách a podobná těm, o nichž byla už dříve zmínka zejména u mladé generace. Svě si odsloužil v břežanských revírech Cholupice, Zvole, Obora, ale i v Louňovicích, Světci a Sovinkách. Na odpočinku u syna Karla na Mešnici zemřel v r.

1875. Jeho manželkou byla Josefa Vrtátková z Benátek. Mám podchyceny jejich dva syny, kteří nastoupili lesnickou dráhu na známých již velkostatečích. Avšak starší Josef, narozený r. 1825 v Krásnovsi, po kratší službě na Červenoečicku, odkud byla jeho žena Josefa Nejedlá, a po adjunktování v Dolních Břežanech ze služby vystoupil. Stal se hostinským v Písnici a pak v Cholupicích, kde se stal i starostou a zemřel tam v r. 1889.

Mladší Karel, narozený r. 1829 též v Krásnovsi na statku Sovinky, vystřídal řadu míst na několika panstvích. V mládí jako adjunkt lesního úřadu v Rožmitále byl věrným přítelem mého děda Josefa Hoyera. Dostal potom samostatné místo revírníka v Moravci, kde se narodil jeho nejstarší syn Karel. ostatní děti se narodily už v Louňovicích až na Václava, který se narodil na Mešnici na Novorychnovsku. Tam sloužil Karel i v revíru Horní Hutě, nakonec jako nadlesní v Novém Rychnově, kde zemřel v r. 1918. Na památku své padesátileté služby dal postavit v r. 1897 u myslivny Mešnice pomníček. Ten jsem tam ještě po druhé světové válce viděl.

Z jeho šesti dětí se ze čtyř synů tři věnovali lesnickému povolání, ale žádný trvale nezakotvil v arcibiskupských službách. Praxi si tu však odbývali dva jeho synové Václav na Vltavotýnsku a Antonín Jaroslav v Rožmitále na lesním úřadě. Náhodnou shodou okolností jsem měl možnost s ním několik let korespondovat a obdivovat jeho skvělou paměť v devadesáti letech věku. Získal jsem od něho cenné informace, po jeho úmrtí v r. 1970 i od jeho synovce, právníka žijícího v Brně, který je čerpal z rodinné pamětní knihy svého děda Karla.

Tím uzavírám kapitulu o osudech tohoto starožitného lesnického rodu, velice rozvětveného, v němž však bohužel v tomto století již lesnická tradice vlivem různých okolností skončila.

Rod myslivců lesníků Goliášů

Je dalším rodem jehož kořeny sahají rovněž do 17. století. Myslivci Goliášové se vyskytují podobně jako Křepelkové v matrikách Jilovska a Benešovska, kde bývali zapisováni (v duchu dobových zvyklostí) i pod příjmením Koliáš, na což bylo třeba brát při hledání zřetel. Nejstarší zápis se našel v matrice fary Zlatníky, podle něhož tam byl pokřtěn 18. 5. 1660 Honz Jakub, jehož otcem byl Jan Golyass, obroční písař v Dolních Břežanech a matkou paní Annicžka. V tehdejší době však Břežany ještě nepatřily pražskému arcibiskupství, poněvadž je koupil od Trautmannsdorfů arcibiskup Khünburg teprve v r. 1715.

Další existenci rodu Goliášů, tentokrát už lesníků v arcibiskupských službách, dokládají data narození několika dětí Václava Goliáše ve Skalsku v letech 1726-30 v matrice fary Kostelec u Křížků, jejichž další návaznost se nepodařilo zjistit, stejně jako potomků Jana z revíru Psáry (myslivna Moždýřka), až na jeho dceru Kateřinu, provdanou v Libří r. 1770 za Antonína Křepelku ze Semence u Týna nad Vltavou, jak je o ní zmínka při rodu Křepelků. Zřejmě tu existovalo několik paralelních větví rodu Goliášů. Např. ve Zvoli sloužil František Goliáš a rodí se tam dva jeho synové, kdežto třetí, jménem Jan, narozený r. 1789 v Boholibech v revíru Obora, potom sloužil ve Skalsku. Jméno František bylo v rodu oblíbeno, jak v dalším uvidíme, zejména ve větvi, v níž je návaznost v lesnickém povolání až téměř do současnosti. Odvíjí se od manželského páru Františka a Polyxeny Goliášových v Červenoečicku, kde se v revíru

Bělá v nynější Rovní (u Hořeptníka) v letech 1734-45 rodí jejich šest dětí. Nejmladší z nich Josef, narozený r. 1745, byl ženatý s Alžbětou Ježkovou z České Lípy a sloužil v revíru Hroznějovice na Vltavotýnsku. Jeho žena je též psána Krejčí, což je zřejmě přezdívkou. Z manželství mám spolehlivě podchyceného syna Františka, narozeného v Hroznějovicích v r. 1794, který potom pokračoval v lesnickém povolání a působil jak na Rožmitálsku, tak na Břežansku, a měl s manželkou Kateřinou Zemanovou z Cejle kromě dvou dcer syna, opět Františka, narozeného r. 1844 na Boru. Ten se oženil 24. 4. 1879 s Josefou Zoulkovou z Rožmitála, s níž měl čtyři syny. Z jeho dvou sester si mladší Karolina, narozená r. 1849 vzala v r. 1872 revírníka Jana Urbana, syna Josefa, bažantníka v Cholupicích a Josefy Linkové, kteří byli oba ze starých arcibiskupských lesnických rodů, o nichž bude ještě řeč.

Ze zmíněných čtyř synů revírníka Františka Goliáše šel v otcových stopách pouze Josef, narozený r. 1885 v myslivně Chýnská (dnes již zbořená) v revíru Teslíny na Rožmitálsku, stejně jako jeho tři bratři. Z nich prvorozený Leopold zemřel do týdne a Gerhard byl později zaměstnán jako účetní na arcibiskupském ředitelství lesů v Rožmitále. Byl sice dvakrát ženatý, ale bezdětný; další Jaroslav byl poštovním úředníkem a zůstal svobodný.

Nejmladší Josef, jenž v lesnické tradici pokračoval, sloužil po absolvování revírnícké školy v Písku v Červené Řečici, odkud spravoval revír Bělou a podrobil se v r. 1904 zkoušce pro lesní ochranu a technickou pomocnou službu. V r. 1920 se oženil s Julií Marešovou a v r. 1921 se jim narodil v Červené Řečici syn Dobroslav. R. 1927 byl přeložen do revíru Hněvkovice u Týna nad Vltavou a v r. 1928 složil státní zkoušku pro lesní hospodáře. V Hněvkovicích strávil zbytek života jako vzorný lesní hospodář, myslivec i oblíbený člověk a zemřel tam v r. 1940.

Syn Dobroslav po maturitě na reálce v Praze 7 vstoupil po doplňovacích zkouškách z odborných předmětů do 3. ročníku Vyšší lesnické školy v Písku a v r. 1943 tam úspěšně maturoval. Od 1. 7. 1943 byl zaměstnán na arcibiskupské lesní správě v Červené Řečici, ale jako ročník 1921 byl již 1. 8. 1943 totálně nasazen do Rakouska na taxační práce. Po návratu v červenci r. 1945 se stal lesním asistentem u Městských lesů Jáchymov a po jejich zestátnění zastával místo ředitele Okresního lesního družstva v Děčíně. Po zatčení kvůli vykonstruovanému obvinění 14. 12. 1954 strávil 53 měsíců jako „mukl“ v pověstných táborech, zejména ve vyšetřovací vazbě v „SingSingu“ ve Vykmanově. Po soudu v Plzni 1. 6. 1955 byl převezen přes Pankrác do Báňské Bystřice a propuštěn až 1. 4. 1959. Za celou tu uplynulou dobu prožil všechna utrpení, ponížení a příkoří s tím spojená. Vrátil se pak ihned do Děčína, kde neměl po celou dobu v onom družstvu rozvázan pracovní poměr. Jelikož bylo právě od dubna Okresní lesní družstvo převzato tehdejšími Československými lesy, stal se jejich zaměstnancem v nejrůznějších funkcích od zásobovače, technika polesí, vedoucího provozu, manipulanta i dělníka na pile. Dne 5. 6. 1981 odešel do důchodu. Měl pestré a pohnuté životní osudy a bylo mu souzeno být posledním lesníkem z rodu Goliášů, když ani syn z jeho manželství s Vlastou Johannovou, ani vnuk Marek se lesnictví nevěnovali. Jeho životní družka, s níž se oženil v r. 1947, zemřela v r. 1985, čímž utrpěl od osudu další ránu. Teprve v r. 1994 se znovu oženil s Dagmar Krulíkovou.

Schéma rodu lesníků Křepelků

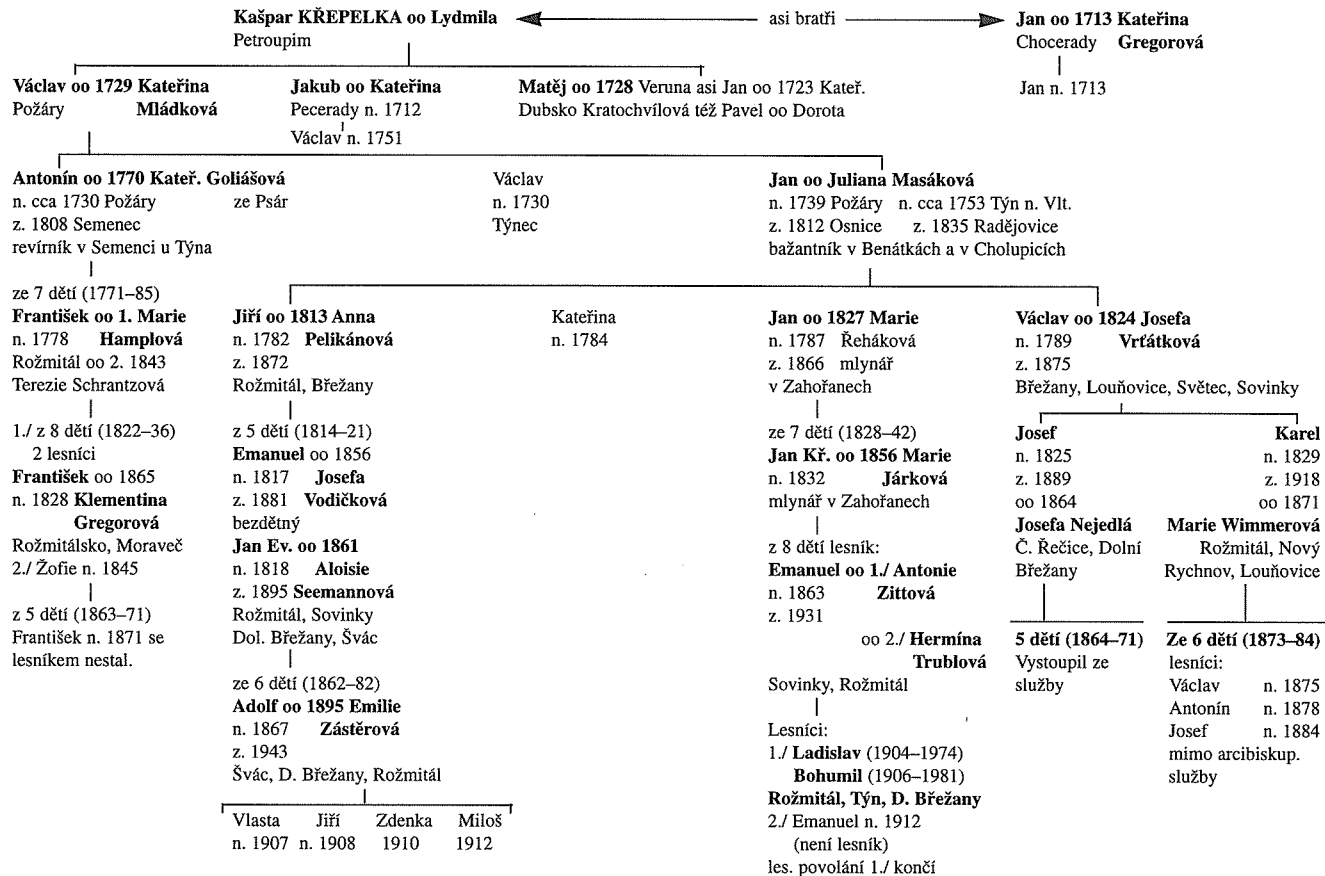
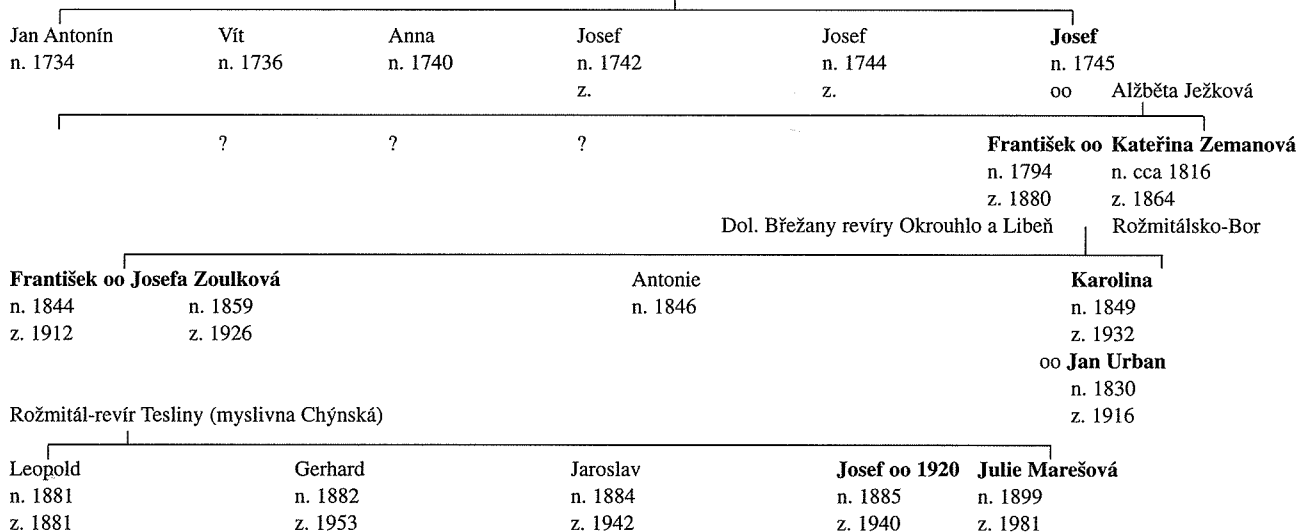

Schéma lesnického rodu Goliášů

František GOLIÁŠ oo Polyxena

Červená Řečice-revír Bělá (myslivna v Rovném u Hořepníka)

Č. Řečice, Týn n. Vlt.-Hněvkovice

Dobroslav oo 1947 Vlasta Johannová
n. 1921 n. 1923
z. 1985

Syn ani vnuk
nejsou lesníci

oo 1996 Dagmar Krulíková
n. 1944

Rod myslivců lesníků Linků

Toto jméno se objevilo už letmo ve stati o rodu Goliášů, poněvadž byli s ním Linkové přes další lesnický rod Urbanů spřízněni. Rod Linek má velmi staré kořeny na Rožmitálsku v obci Záběhlá (dnes už neexistující), kde žilo několik rodin toho jména jako chalupníci, drobní zemědělci a lesní dělníci. Obec však vznikla teprve v r. 1733, kdy byla „vysazena“ pro české kolonisty arcibiskupem Khünburgem. Zdá se tedy, že myslivec Václav Linek z čp. 11 byl prvním v arcibiskupských službách. Je zachycen v „Manschaftsbuch“ panství pro roky 1791-4 jako myslivec na Boru. 7) V r. 1791 mu bylo 39 let, jeho ženě Kateřině 40 let a dětem od 1 do 13 let. Na Boru byl ještě v r. 1798, v letech 1802-5 ve Vranovicích, od r. 1807 je revírníkem v Nepomuku, kde sloužil ještě v r. 1821, když mu bylo údajně 69 let. Z jeho dětí byl nejstarší Jan, který je uváděn k r. 1804 jako adjunkt v Roželově, ale téhož roku, jako 26ti letý byl zabit pytláky. Další syn Václav je v letech 1820-21 zapsán jako adjunkt na Boru a další ze synů František, jenž byl v letech 1803-4 „vandrovním myslivcem“ se pak jako adjunkt v r. 1808 oženil s Kateřinou Kloučkovou a založil lesnickou linii, která přetrvala v arcibiskupských službách až do osmdesátých let tohoto století.

Vraťme se však k otci Václavovi, který se po ovdovění kolem r. 1808 znovu oženil. Svatba byla v Louňovicích, kde si vzal svou druhou ženu, vdovu po lesním Matěji Kárníkovi z Lukavice, která měla syna Jana z prvního manželství. Ten se pak uplatnil jako lesník v arcibiskupských službách a zemřel v Rožmitále ve věku 86 let. Datum sňatku jeho matky 24. 9. 1804 mělo být podle rodinné tradice shodné s datem smrti adjunkta Jana Linka pytláckou rukou. Jeho pohřeb se konal 26. 9. 1804, takže k zabití asi skutečně došlo 24. 9. 1804, tedy v den otcovy svatby v Louňovicích. Tento starý příběh jsem vyslechl před lety od vdovy po revírníkovi Karlu Rosmarinovi, rozené Urbanové. Její babička, Josefa Linková z druhého manželství Václava Linka, se provdala v r. 1824 za revírníka Josefa Urbana, rovněž ze starého lesnického rodu a příběh se v lesnických rodinách tradoval. Podařilo se mi ověřit jej z matrik a až na bezvýznamné detaily se potvrdil; i kamenný kříž na onom místě stojí dodnes.

František měl syna Václava, jenž zůstal na usedlosti čp. 11 na Záběhlé, a syna, opět Františka, narozeného r. 1814 na Záběhlé. Jejich otec se po smrti první ženy znovu oženil s Marií Hřimalovou, s níž měl po sňatku v r. 1819 ještě dceru Marii, narozenou r. 1819 a syna Josefa, narozeného r. 1821. Sloužil jak na Záběhlé, tak na Boru a zemřel v r. 1855.

Syn z prvního manželství, již zmíněný František, se jako podlesní v myslivně Turyně v revíru Skalsko na Břežansku oženil v Louňovicích s Pavlínou Löschnerovou (tam tehdy sloužil její otec); jí bylo 26 let, zatímco ženichovi 48 let. Přesto ji František o šest let přežil, neboť zemřel v r. 1897 v Novém Rychnově. Tam působil později, když předtím byl na Rožmitálsku na Boru, kde se narodili i jeho dva synové, František r. 1863 a Karel r. 1865.

Tento další František si vzal za manželku v r. 1897 Marii Kubínovou z Vyskytné a svatbu měli v kostele v Zachotíně. Jeho služebním působištěm bylo skoro výhradně Novorychnovsko, kde se v revíru Losy v myslivně Švajbory (obec Lešov) narodili oba jeho synové. Zemřel v r. 1932 a je pochován v Novém Rychnově.

Starší syn Karel, narozený r. 1898, vystudoval lesní inženýrství a působil na lesní správě v Týně nad Vltavou až do převzetí velkostatku podnikem Státní lesy v r. 1948, v jehož službách působil pak v Želivě. Byl sice ženatý, ale manželství zůstalo bezdětné. Znal jsem jej osobně ještě v době před druhou světovou válkou a v pozdějších letech, kdy žil jako důchodce v Týně nad Vltavou a při svých návštěvách u něho jsem získal cenné informace o rodu Linků. Zemřel v r. 1982 a je pochován v Týně. Mladší Eduard sice prodělal lesnickou praxi v Novém Rychnově a v Červené Řečici, ale v r. 1921 přestoupil na velkostatek Golčův Jeníkov, kde získal pilařskou praxi. V letech 1931 a 1932 působil též s bratrem Karlem v Týně nad Vltavou při soukromých lesozařizovacích pracích, potom už sloužil na jiných velkostatecích a z Okrouhlého Hradiště byl převzat do služeb Státních lesů na Tachovsku. Zemřel předčasně v r. 1952 v Tachově. Byl ženatý a otcem jediné dcery, takže lesnické povolání i v jeho rodině zaniklo. Pochován byl v Novém Rychnově. Matka obou bratrů žila u syna Karla v Týně nad Vltavou, kde zemřela v r. 1948 a je tam pochována.

Rod myslivců lesníků Feldtů

I tento rod, psaný i Feldt či Felt, pocházel z Rožmitálska, kde se toto příjmení dosud vyskytuje. Jeho nositelé působili v lesní službě u pražského arcibiskupství od konce 17. století po řadu generací až do nové doby zániku arcibiskupských velkostatků v r. 1848.

Podářilo se mi zjistit nejstarší generaci, kterou představoval myslivce Bartoloměj Felt, který sloužil v revíru Záběhlá a ženil se v r. 1722 ve farním kostele ve Starém Rožmitále s Kateřinou Uřešovou. Měli šest dětí narozených v rozmezí let 1723-31, z nichž kromě čtyř dcer to byli synové Jan, narozený r. 1725 a Matěj, narozený r. 1730. U Jana jsem zjistil jeho sňatek s Terezií Dražanovou z Lázu v r. 1754, ale nevím, zda se stal myslivcem. Tím se však stal Matěj, když zdědil otcovo povolání a sloužil pak v revíru Teslíny. Oženil se s Kateřinou Dražanovou z Rožmitálu v r. 1764 a v letech 1768-76 se narodilo jejich pět dětí. Byla mezi nimi jedna dcera kromě čtyř synů Matěje, Josefa, Prokopa a Františka. Z nich zemřel František brzo po narození a jinak jsou mi známy jen osudy Josefa, který mimo Rožmitálska, kde sloužil v revírech Bor a Vranovice, dostal se během služby nejen do revíru Psáry na Břežansku, ale i do Moravče na Červenoečicku. Jeho ženou se stala Barbora Maršíková z Březí, s níž měl dva syny, kteří se oba stali lesníky v arcibiskupských službách. V rodině se uchoval pěkně vyzdobený výuční list z r. 1790, vystavený v revíru Osnice Václavem Rultzem Janu Feldtovi, synu Matěje Feldta, a podepsaný též svědky lesmistrem Jiřím Lippanským a bažantníkem, nám už známým Janem Křepelkou z Cholupic. V tomto atestu došlo zřejmě k omylu, poněvadž Matěj neměl syna Jana, nýbrž Josefa.

Z Josefových synů byl starší Jan, narozený r. 1805 v revíru Obora (obec Bohuliby) na Jílovsku, který začínal také na Boru. Později působil převážně na Červenoečicku a Novorychnovsku. S manželkou Annou Wolfovou z Ledče nad Sázavou měl syna Viléma Ferdinanda, který se narodil r. 1845 na Boru, a pokračoval v otcových stopách. Stal se revírníkem v Červené Řečici a posléze na Mašnici u Nového Rychnova. Roku 1901 po úmrtí své ženy, rozené Ungerové z Tábora, zemřevší i s dcerkou po porodu, oženil se znovu v r. 1904 se svou sestřenicí Emilií Feldovou. Jejich jediný syn Jan, na-

rozený r. 1911, už lesníkem nebyl, bydlel a byl zaměstnán v Praze, kde i jako svobodný zemřel. Získal jsem od něho několik cenných informací i rodinných dokladů včetně možnosti získat negativ fotokopie výučního mysliveckého listu jeho děda.

Mladší syn Václav, narozený r. 1813, byl fořtem jak na Boru, tak i jinde na Rožmitálsku, ale také v Moravči na Červenorečicku. Za manželku měl Aloisii Weinfurterovou z Rožmitála, narozenou r. 1844, a z tohoto svazku s velkým věkovým rozdílem se narodilo šest dětí, Kromě Emilie, narozené r. 1869 a provdané za bratrance Viléma Felda, vdala se i nejmladší z dcer Julie, narozená r. 1877, za arcibiskupského revírníka Jindřicha Strassera, s nímž poznala myslivnu jak v Onšově, tak později na Vartě na Rožmitálsku, kde její manžel byl dlouholetým lesním správcem. Lesnické předky však neměl a ani nezanechal. Měli totiž šest dcer.

Z dalších dětí Václava Felda to byla dcera Karolina a synové Václav, Gustav a Karel. Z nich pokračoval v lesnické tradici pouze Karel, narozený r. 1874 v Moravči. Vyšťřídál v arcibiskupských službách různá působiště, když za svobodna byl adjunktem jak v Roželově, tak na lesním úřadě v Rožmitále i v Červené Řečici a v revíru Rousínov. Naposledy adjungtoval v rožmitálském revíru Varta u revírníka Františka Beera a oženil se v r. 1909 s jeho dcerou Arnoškou v Praze na Smíchově. Arnoška se narodila v revíru Obora (obec Bohuliby) v r. 1882. Karel získal místo revírníka v revíru Bor, kde se narodily jeho dvě děti – Jan v r. 1910 a Marie v r. 1911. Posléze byl přeložen do revíru Okrouhlo na Břežansku do myslivny zvané Urbanovka (po revírníku Urbanovi, jenž v ní jako první bydlel). Tam se narodil v r. 1912 ještě syn Karel. V revíru Okrouhlo zůstal dlouhou řadu let až do odchodu do důchodu, který pak trávil v Dolních Břežanech a tam v r. 1944 zemřel. Znal jsem jej osobně jako výborného lesníka a pravdatného myslivce. Stýkal jsem se i s jeho rodinou, zejména se synem Karlem, lesním inženýrem, s nímž jsem sloužil společně na Rožmitálsku během druhé světové války.

V r. 1942 se Karel oženil v kostele ve Starém Rožmitále s Jaroslavou Berkovou ze Starého Rožmitála a z tohoto manželství se narodily tři dcery. Ing. Karel Feld byl zaměstnán na ředitelství arcibiskupského velkostatku v Rožmitále až do převzetí lesního majetku Československými státními lesy v r. 1948. On sám přešel však k vojenským lesům na Zákupsko do severních Čech. Tam také ještě v aktivní službě v r. 1969 zemřel. Jím skončilo lesnické povolání v tomto starém rodu a ani příjmení Feld se nezachovalo, protože oba jeho sourozenci zůstali svobodní. Rodina odpočívá na hřbitově ve Zlatníkách u Dolních Břežan.

Doslov

Hledání údajů v tak rozsáhlé oblasti několika velkostatků se neobešlo v řadě případů bez obětavé pomoci mých přátel z řad badatelů. Musím tu vyslovit svůj upřímný dík zejména ing. Pavlu Fiedlerovi z Prahy, též Vladimíru Boukalovi a in memoriam Josefu Hezlovi z Třeboně a dr. Ferdinandu Čenskému z Litoměřic za některé doplňkové rezerše v archívech.

Musím zvláště ocenit pochopení členů rodové větve založené Jiřím Křepelkou pro reprodukci mysliveckých atestů i jiných dokladů, které mi ochotně zapůjčili. Podobně si vysoce cením informací členů větve založené Václavem Křepelkou i členů rodu Goliášů, Linků a Feldů.

Schéma rodu lesníků Linků

Václav LINEK oo 1./ **Kateřina**

2./ **Rozálie** roz. Weberová, ovd. Kárníková

Rožmitál-revír Bor, revír Záběhlá, revír Nepomuk

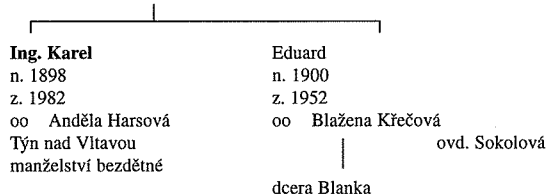
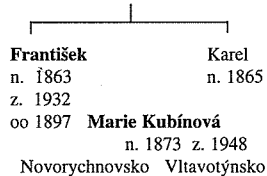
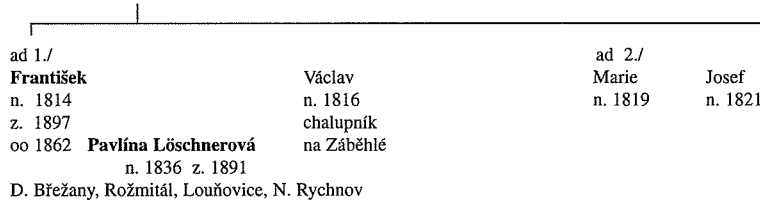
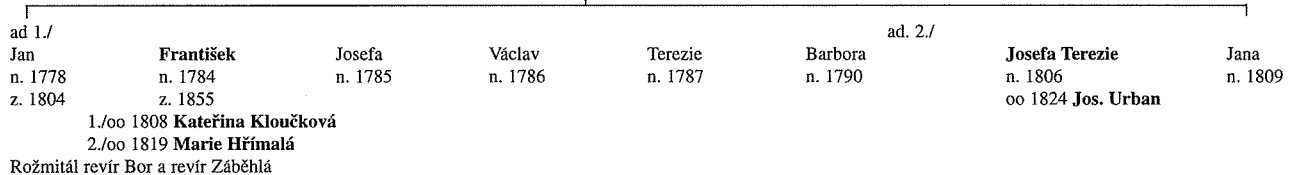
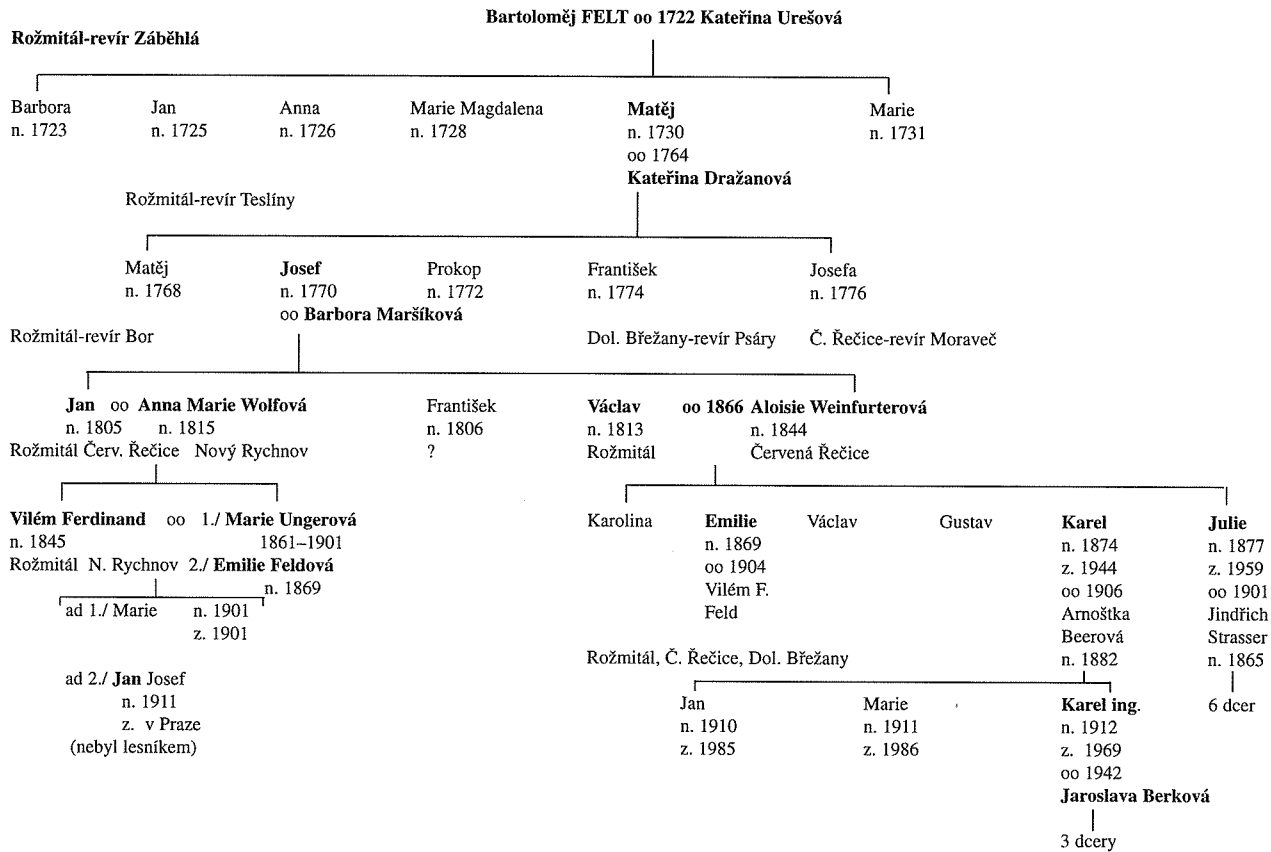

Schéma rodu lesníků Feldů

Doslov

Do příspěvku jsem vybral čtyři rody se staletou tradicí v arcibiskupských službách, ale podobně dlouho jich sloužila ještě celá řada, ať již to byl rod Lipanských, Martinovičů a Löwů, ale i Urbanů a Seemanů.

Připojené reprodukce mysliveckých - lesnických výučních listů – atestů jsou dobovou stavovskou ukázkou tehdy získávané kvalifikace pro myslivecko-lesnické povolání a vzácným dokladem tehdejšího způsobu vyjadřování i pečlivé výzdoby těchto zajímavých dokumentů (A).

Prameny:

Mannschaftsbuchy pro panství Rožmitál z let: 1791-1798, 1802-1805, 1806-1819, 1820-1821, 1824-1833, SOA Třeboň

Matriky ze SOA Praha, SOA Třeboň a SOA Litoměřice: fary Starý Rožmitál, Hvoždany, Bohutín, Zlatníky, Dolní Jirčany, Modřany, Zbraslav, Čestlice, Popovičky, Kostelec u Křížků, Vrané, Jílové, Týnec nad Sázavou, Benešov, Týn nad Vltavou, Chrástany, Kostelec, Červená Řečice, Mladé Bříště, Nová Cerekev, Dolní Cerekev, Nový Rychnov, Onšov, Louňovice pod Blaníkem, Světec u Bíliny a Kovář

Poznámky:

- (1) Viz předmluvu k mému příspěvku v GHM 3-4/1995
- (2) Učební pán se nazýval obvykle Lehrprinz.
- (3) Rodiny Křepelků na panství Konopiště jsem podrobněji nesledoval. Je zajímavé, že německý ekvivalent příjmení Křepelka užíval jiný a zasloužilý rod lesníků Wachtů ve službách hrabat Černínů.
- (4) Tehdy však nebýval vždy v matrikách udáván věk, někdy ani rodiče snoubenců.
- (5) Na tomto jeho atestu je jako svědek podepsán Václav Ignác Syllaba, bažantník v Mrači, předek kdysi známého pražského odborného lékaře.
- (6) Na jeho výučním listě z r. 1838, vydaném v Libni Františkem Kordou, už je citována zkouška u zeměpanského úřadu před komisí. V době novější se podrobovali lesní zaměstnanci po předepsané praxi „Zkouška pro lesní ochranu a technickou pomocnou službu“ před krajskou komisí.
- (7) Myslivna a hájovna v revíru Bor byly hluboko v lesích v nadmořské výšce téměř 800 m, vzdáleny od Rožmitála dvě a půl hodiny cesty. Sloužilo tam však hodně lesníků, jak je z dalšího patrné. Snad proto, aby se ve službě řádně otužili.
- (A) Předané kopie reprodukcí mysliveckých listů nebyly pro špatnou kvalitu vhodné k otištění (pozn. redakce).

Souhrn

Generace starých lesnických rodů na panstvích Arcibiskupství pražského.

Autor se ve svém článku snaží sledovat jednotlivé generace lesníků v arcibiskupských službách, kde se dědilo toto povolání po dobu 200–300 let a to na základě jejich rodových dat, čerpaných převážně z matrik, ale i díky kontaktům s jejich dosud žijícími potomky.

Zusammenfassung

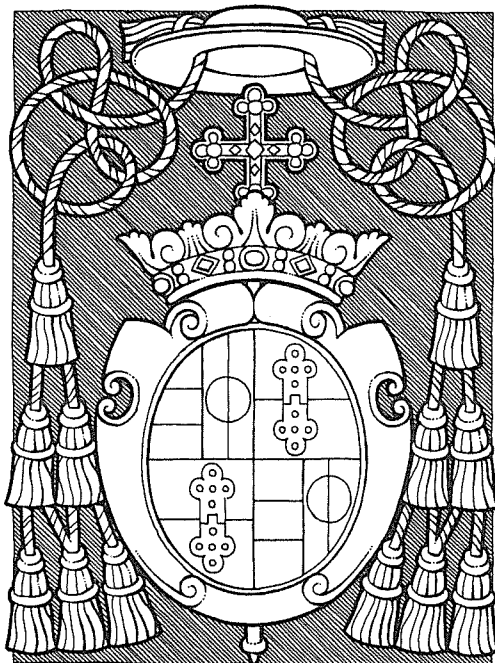
Die Generationen der alten Försterfamilien auf den Prager Erzbischofseigentümern

Der Autor bestrebt sich in seinem Artikel die einzelnen Generationen der Förster im Dienste des Erzbischofsamtes zu folgen, wobei dieser Beruf für 200 bis 300 Jahre geerbt wurde, und zwar aufgrund der Familienangaben, überwiegend aus den Matriken gewonnen, aber auch durch die Kontakte mit den noch lebenden Nachkommen.

Summary

Generations of old forster families on the archbishopric estates of Prague

The author in his article tries to trace individual generations of foresters in archbishop's services, where this profession has been hereditary for 200–300 years, on the basis of family data acquires mostly from parish registers and contacts with the descendants still living.

Erb arcibiskupa Ferdinanda hr. Khünburga

Nebojte se počítačů v genealogii

Blanka Čadová

Když mě asi před deseti lety jako novopečenou pracující důchodkyni posadili před počítač s tím, že to nic není, že to určitě zvládnu, byla jsem zprvu polichocena důvěrou kladenou na moje vědomosti. Na psacím stroji jsem psala celý život a práce s PC mi nepřipadala tak složitá. Přiznávám se však, že jsem od počítače několikrát odešla s tím, že se to nenaučím a nakonec, že to v mém věku už stejně nemá cenu. Potom rozhodla moje houževnatost. S neústupností děcka jsem si říkala, že když to zvládl jiní, že by v tom byl čert ... Před léty, když jsem přecházela z mechanického stroje na elektrický, jsem měla zprvu podobné pocity. Připadalo mi, že na elektrický psací stroj stačí jen zafoukat či upřený pohled, a už píše. Ale abych neprotahovala úvod. Scházejí mi dva roky do sedmdesátky, a protože už nepracuji, mohu se věnovat genealogii a jsem velice ráda, že jsem základy na počítači zvládla.

První rodokmeny mého muže a mého otce jsem v pravém slova smyslu smolila. Jména předků jsem si napsala, rozstříhala a nalepovala na čtvrtku. Pak jsem pracně vykreslovala obdélníčky a ty opět spojovala silnějšími či tenčími čarami do rodové větve.

Asi před dvěma léty jsem navštívila první přednášku „počítačových hochů“, jak já říkám oficiální sekci ČGHS pro využití výpočetní techniky v genealogii. (Skupina se schází ve spolkové místnosti každé první pondělí v měsíci. Zde také zájemci obdrží podrobné informace včetně programu BK5.2.) A hned jsem se pro jejich projekt nadchla. Je to několik počítačových fandů, kteří posbírali různé genealogické programy z celého světa, zkoušeli je a vybrali z nich podle jejich soudu ten nejlepší. Je to program Brother's Keeper BK 5.2. Jak to v onom složitém mechanismu funguje a co všechno to umí, nám přiblížil kolektiv počítačové skupiny v Infolistu č. 4 z listopadu 1996. Onu prvotní práci v archivech při vyhledávání údajů o našich předcích bude muset každý udělat sám. Žádná počítačová mašinka nás nezbaví toho, že se musíme naučit číst staré listiny, oprášit své znalosti švabachu, a pokud jsme nechodili na latinu, tak i základy tohoto jazyka. Za nejkrásnější, téměř detektivní genealogickou činnost pokládám vyhledávání v archivu a neopakovatelný pocit, který máme, když nám přinesou tlustou, mnoha lidmi ohmatanou matriku „vonící“ staletím. Další práce s těmito daty byla v dřívějších dobách mechanická, jak jsem už dříve popsala.

Já sama jsem začala dávat ze začátku do počítačového genealogického programu, který jsem obdržela od zmíněné skupiny, pouze dva či tři základní osobní údaje. Jméno, příjmení a datum narození. Začala jsem od sebe, pak jsem do počítačové kartotéky napsala údaje o manželovi. Jako další, moje a manželovy rodiče. Nato přišly na řadu naše děti. No, a pak jsem udělala „cvak“ (v odborné terminologii „klik“) a už jsem měla na displeji graficky v úhledných obdélníčkách celé tři generace předků. Krásné je, že počítač už pak sám přiřazuje ke stávajícím jménům další. Tak pokračuji v zaplňování osobních karet zpětně až k nejstaršímu údaji o předkovi v nejstarší matrice. Tím získám graficky nejen přímou větev, ale i rozrod. Potom se opět vrátím ke svým

údajům vytaženým z matrik a budu doplňovat další: Data a místo svatby, úmrtí, povoláníatd. Celkem je k dispozici u každého člověka desítka doplňujících údajů, možnost vložit obrázek, ale také doplnit rozsáhlý text.

Skoro v každé naší rodině máme syna, dceru, zetě či snachu, kteří na počítači pracují. Naše vnoučata už od útlého věku ovládají počítač díky hrám. Je pravda, že při genealogii nikdo nestřílí a nikoho nelikviduje, ale třeba to i naše potomky chytne a se „sázením dat“ do počítače nám pomohou. Nakonec, vždyť všichni tuto práci děláme nejen pro naše potěšení, ale i pro paměť budoucím generacím obsaženou v těchto několika slovech:

Poutníče na této zemi
není ti dopřáno, abys dlouho žil.
Zanech proto o sobě větu
jako znamení budoucím,
že i ty jsi tu jednou byl.

Souhrn

Nebojte se počítačů v genealogii

V krátkém článku autorka poukazuje na své zkušenosti s přednostmi počítačového zpracovávání rodokmenu.

Zusammenfassung

Keine Angst von Computers in der Genealogie

In dem kurzen Artikel zeigt die Autorin ihre Erfahrungen mit den Vorzügen der Computerverarbeitung von Stammbäumen.

Summary

Don't be afraid of computers in the genealogy

In the short article the author shows her experiences and advantages of computerprocessed family trees.

Kurz začínajících rodopisců a kronikářů 1999

ing. Václav Hásek, 2. místopředseda

Kurz začínajících rodopisců 1999, v pořadí již dvacátý šestý, který naše společnost od svého založení před třiceti lety pořádá, proběhne od 21. ledna do 25. března 1999.

Čtrnáct zkušených lektorů, kteří svou způsobilost prokázali již v předcházejících letech, připraví během deseti večerů účastníky kurzu na samostatnou práci se základními zdroji informací o životě předků.

V osnovách tohoto kurzu se velká pozornost věnuje výuce čtení starých textů s využitím „Slabikáře a čítanky pro laické genealogy“, vynikající učební pomůcky vydané naší společností. Předmětem výuky bude také využívání takových pramenů, jakými jsou matriky, pozemkové knihy, urbáře, katastry, soupisy poddaných, zádušní, farní a pamětní knihy, sčítací operáty a další.

Na programu je dále heraldika, sestavování rodokmenu i jeho různých forem a návody, jak psát rodinnou nebo rodovou kroniku.

Absolventi budou mít možnost ve studiu pokračovat v kurzu pokročilých genealogů, který probíhá každým rokem na podzim.

Kurz začínajících rodopisců se bude konat každý čtvrtek od 17,00 do 19,00 hodin v zasedací síni vysočanské radnice v Praze 9, Sokolovská 324/14 (zadní vchod do budovy). Zájemci se mohou přihlásit předem písemně na adrese:

Česká genealogická a heraldická společnost

Fantova 1784/28, 155 00 Praha 13 Stodůlky

a nebo nejlépe až v den zahájení kurzu 21. ledna 1999 mezi 16,00 až 17,00 hodin přímo v zasedací síni vysočanské radnice.

K hojně účasti členů i nečlenů zve Správní výbor ČGHS.

ČGHS na Internetu *správní výbor*

S potěšením oznamujeme všem členům, že i Česká genealogická a heraldická společnost se konečně zapojila do celosvětové počítačové sítě Internet. Ačkoliv nejsme právě bohatým sdružením a finanční prostředky musíme vydávat velmi uvážlivě, nabídka omezeného bezplatného prostoru nám umožnila vytvořit vlastní stránku. Najdete ji na adrese:

<http://www.mujiweb.cz/www/cghsp>

Předpokládáme, že zejména zpočátku bude tato stránka plnit především účel propagační a bude usilovat o zviditelnění společnosti a poskytnutí základních informací potencionálním novým členům. Přesto nepochybujeme, že i naši „staří“ členové se na ni čas od času rádi podívají. Naleznou tu mimo jiné anotace Genealogických a heraldických listů, informace o probíhajících i připravovaných kurzech, program „střeďečníčků“, programy poboček, ediční plán společnosti a samozřejmě i nejzávažnější zprávy z našeho spolkového života.

Rádi bychom z tohoto místa vyslovili upřímný dík našemu členu, panu Arnoštu Drozdovi, který se s nevšední ochotou ujal grafického zpracování naší stránky. Výsledek jeho bleskové práce předčil veškerá naše očekávání. Doufáme, že i vám se jeho výtvor zalíbí a přejeme mu mnoho studijních úspěchů na pražském ČVUT.

Závěrem ještě podotýkáme, že odpůrci „zastaralých“ komunikačních technik nás nyní mohou kontaktovat pomocí elektronické pošty na adrese:

cghsp@email.cz

Program a termíny „střeďečníčků“ na I. pol. 1999

Doc. MUDr. Jaroslav Černý

13. ledna	Volná diskuse, dotazy, náměty, informace	
27. ledna	Z historie Chýňavy II. zprávy a dokumenty	Marie Fraňková
10. února	Staré pivní etikety a heraldika	Míchal Janský
24. února	Z vlastního rodopisu	Elvíra Mandlíková
10. března	Grunty a vesnice 200 letá	dipl. tech. Václav Pačes
24. března	O svém rodu	Alena Pilátová
14. dubna	Kafkové z Říčan	PhDr. Jar. Honc
28. dubna	Numerologie	PhDr. Mil. Nowaková
12. května	Volná diskuse, dotazy, náměty, informace	

Schůzky se budou konat v uvedené termíny vždy od 17,00 hodin v Praze 1, Souke-
nická ul. č. 11

Změna programu vyhrazena.

30 let od založení ČGHS

PhDr. Jan Podhola

V roce 1999 oslaví Česká genealogická a heraldická společnost 30. výročí svého založení. Stalo se tak 5. března 1969 v Národním muzeu v Praze. K připomínce tohoto výročí se rozhodl správní výbor uspořádat výstavu, která by ukázala nejen 30 let působnosti společnosti v pracích jejích členů, ale seznámila širší veřejnost i s genealogií a heraldikou. Díky pochopení pracovníků Poštovního muzea, bylo možné tuto výstavu připravit.

Výstava se uskuteční v prostorách I. patra **Poštovního muzea v Praze 1, Nové Mlýny 2** v době od **3. do 28. března 1999** a to denně mimo pondělí od 9,00 do 17,00 hodin.

K výstavě bude otevřena v prostorách muzea dne **6. března 1999** v době od 10,00 do 15,00 hodin příležitostní poštovní přepážka s možností ořazení vydané dopisnice (genealogický motiv) příležitostním poštovním razítkem (heraldický motiv). Tento den od 15,00 hodin bude připravena i přednáška na téma „Dědičné pošty a poštmistři“.

Výstava seznámí se stručnou historií společnosti, s obory genealogie a heraldika, s postupy genealogické a heraldické práce, představí vydané publikace vztahující se ke genealogii a heraldice, představí vybrané ukázky prací členů z oblasti občanské, šlechtické a církevní genealogie a heraldiky, ad. Na výstavě bude možné rovněž zakoupit některé starší ročníky Genealogických a heraldických listů a společností vydané odborné publikace.

Členové společnosti, kteří se při návštěvě výstavy prokáží členskou legitimací, mají vstup zdarma.

Plán činnosti genealogické skupiny Příbram na 1. pololetí 1999.

Leden (14.1.) Přednáška Mgr. Doležala o okresním archivu

Únor (11.2.) Přednáška člena GHSP z Prahy

Březen (11.3.) Přednáška bývalého kronikáře p. Ježka

Duben (8.4.) Přednáška člena GHSP z Prahy

Květen (13.5.) Výjezd do státního archivu

Červen (10.6.) Výjezdní přednáška do Sedlčan (nebo Dobříše)

Schůzky se konají každý druhý čtvrtek v měsíci a scházíme se v 16,00 hodin v knihovně, II. patro, na náměstí T. G. Masaryka v Příbrami.

Za skupinu Příbram: *Kostner*

Nabídka mg. nahrávek z přednášek

Správní výbor

Správní výbor připravil pro své, zejména mimopražské členy, kteří se nemohou účastnit pravidelných schůzek, tzv. středečnicků, magnetofonové nahrávky přednášek, které byly na těchto schůzkách předneseny.

Dr. Václav Davídek	Stará rodopisná společnost	82 min.
Dr. Helena Sobková	Božena Němcová a její původ	45 min.
Dr. Ivan Lutterer	O původu místních jmen	62 min.
Dr. Knapová	Vznik příjmení	37 min.
Dr. J. Beneš	O původu německých a zdánlivě německých příjmení	90 min.
Dr. J. Beneš	Židovská jména	78 min.
Dr. Tlapák	Historický vývoj lesa	55 min.
Dr. J. Černý	Rybníkářství na Pardubicku (s přehl. ryb. výrazů)	85 min.
Ing. Mír. Sedlák	Ztráty území Koruny české za panování M. Terezie	80 min.
Ing. Jiří Pech	Požár desk zemských r. 1541	85 min.
Miloslav Kostka	Vývoj Královských Vinohrad	80 min.
PhDr. M. Vojtěchovský	Euthanázie	45 min.
PhDr. M. Vojtěchovský	Vliv domácích zvířat v rodině	45 min.
Ing. Jiří Hofman	Češi na Volyni	90 min.
Mgr. Mír. Oliverius	O rodu Oliveriusů	60 min.
Rudolf Melichar	Vzpomínky na události ze života ČGHSP	60 min.
Rudolf Melichar	Z historie ČGHS v Praze	90 min.
Dr. Bol. Lutonský	Chronologie	45 min.
Vlasta Šubrtová	Z vlastního rodopisu	45 min.
PhDr. Ing. Jar. Honcová	Ze smolných knih města Říčán	45 min.
Dr. Eva Stupková	Sága rodu Vyhnánků	62 min.
PhDr. Zd. Šamberger	Benešova demokratická filosofie dějin	45 min.
Josef Srp	Z vlastního rodopisu	90 min.
PhDr. Mil. Nowaková	Vliv jména na život I.	90 min.
PhDr. Mil. Nowaková	Vliv jména na život II.	90 min.
Bohuslav Sloup	GENDAT současný stav budování geneal. databáze	60 min.
Mgr. Boh. Vašíček	Johann Jakob Eberle, barokní sochař	40 min.
PhDr. Jar. Honc	Trčkové z Lípy	50 min.
Dr. Jar. Černý	Moji svobodníci	85 min.

Uvedené magnetofonové nahrávky lze objednat na adrese společnosti za cenu 49 Kč + balné.

Životní jubilea členů ČGHS Praha v roce 1999

70 let

Berndtová Božena * 19. 6.
Dvorný Valdemar Ing. * x. x.
Friml Josef * 27. 10.
Kmínek Miroslav * 16. 9.
Lacinová Jana * 13. 6.
Lešanovský Karel Ing. * 26. 1.
Machaň Drahomír Ing. * 4. 1.
Němeček Jindřich * 10. 7.

Pokorná Karla * 20. 2.
Potužníková Vlasta * 25. 7.
Přítasil Ladislav * 25. 5.
Šmíd Václav MUDr. * 22. 9.
Wass Doroty * 1. 10.
Zabilanská Libuše * 24. 11.
Záhorský Josef Ing. * 19. 5.

75 let

Barša Adolf * 6. 6.
Bazika Miroslav Ing. * 11. 11.
Břinda Karel Ing. * 20. 2.
Danihelka Ladislav * 21. 7.
Havlíček Zdeněk MUDr. * 10. 4.
Hošina Bohumil * 9. 1.
Jonáš Miroslav * 11. 7.
Krutská Květa * 2. 5.
Kužel Živan Ing. * 13. 2.
Ladman Vladimír * 6. 6.
Lukeš Josef * 4. 5.

Makovský Vladimír * 1. 8.
Malešák Josef Ing. * 23. 12.
Matouš Jan * 20. 7.
Polanecká Jiřina * 24. 4.
Sepekovský Karel * 9. 9.
Straková Sylvie * 12. 11.
Stupková Eva MUDr. * 19. 3.
Suk Jindřich * 24. 12.
Vohrnová Jiřina * 12. 2.
Zahálka Jindřich Ing. * 24. 4.

80 let

Aleš Jiří * 19. 1.
Dočekal Antonín * 13. 6.
Janeček František Ing. * 4. 1.

Šárovec František * x. x.
Urbanová Andělka * 14. 11.
Zikmund Miroslav Ing. * 14. 2.

85 let

Flídr Josef * 25. 10.
Holovský Josef * 14. 1.
Nogol Josef * 21. 8.

Procházka Ladislav * 27. 6.
Ullrich Oldřich * 1. 5.
Vinař Otakar Ing. * 3. 5.

90 let a více

Esner Alois * 16. 12. 1906
Hájek Jiří * 4. 2. 1908
Hanuš Ladislav JUDr. * 15. 6. 1907
Janecký Ladislav * 2.11. 1907
Kozák Karel * 10. 7. 1907
Melichar Rudolf * 7. 5. 1907

Pařezová Marie * 21. 9. 1909
Slavíčková Vlasta * 1. 4. 1906
Vlk Zdeněk Ing. * 21. 8. 1907
Zachariáš Jaroslav * 28. 3. 1906
Zadina Rudolf MUDr. * x. x. 1907

Jubilantům přejeme dobré zdraví a ještě mnoho badatelských úspěchů.

Nabídka publikací *správní výbor*

Česká genealogická a heraldická společnost v Praze sdružující v současné době cca 850 členů společného zájmu, vydává pro své členy a zájemce v řadě *Vademecum genealoga* odborné publikace zaměřené na genealogickou tematiku. V této řadě byly dosud vydány:

- sv. č. 1 = B. Lutonský, J. Černý **Latinsko-německo-český slovník nemocí, úrazů a příčin smrti a výrazů s nimi souvisejících (nejen) pro genealogy** (cena 170 Kč)
- sv. č. 2 = J. Mareš **Latinsko-český slovník pro genealogy** (cena 150 Kč)
- sv. č. 3 = V. Kasalický a kol. **Německo-český slovník pro genealogy** (cena 150 Kč)
- sv. č. 4 = kolektiv **Slabikář a čítanka pro laické genealogy** (cena 200 Kč)

Uvedené publikace obsahují latinské a německé výrazy, s kterými se genealog-badatel soustavně setkává v matrikách, gruntovních knihách ad., které však v běžných latinsko-českých či německo-českých slovnících již nenalezne. Tak se publikace stávají nepostradatelnou pomůckou nejen začínajícím, ale i zkušenému rodopisci.

Pro začínající genealogy je pak neocenitelnou pomůckou čtvrtá publikace *Slabikář a čítanka*, která seznamuje s typy písma v jednotlivých obdobích a jeho proměnami. Ukazuje také řadu textů s přepisem do současného písma, takže je možné si vyzkoušet a ověřit vlastní schopnost čtení před vlastním „ponořením se“ do archivních materiálů.

Publikace je možné si objednat na adrese Společnosti.

Členské příspěvky na rok 1999 *správní výbor*

V minulém čísle *GHL* jste dostali i složenku na úhradu členských příspěvků na rok 1998, případně na rok 1999.

Žádáme vás o úhradu a připomínáme, že příspěvky na rok 1999 jsou:

zápisné 30 Kč
studenti a nevýdělečně činní důchodci 120 Kč
výdělečně činní členové 270 Kč
organizace v ČR a ve SR 350 Kč/SK

POZOR !!! Na složenke uveďte jako variabilní symbol své členské číslo. !!!

POZOR

Změna úředních hodin

POZOR

Úřední hodiny v místnosti Společnosti na nové adrese jsou
každé pondělí od 14,00 do 16,00 hodin.

Knihovna je v místnosti Společnosti otevřena každé úterý od 17,15 do 19,00 hodin.

Po dobu letních měsíců, tj. v červenci a srpnu je místnost Společnosti uzavřena

Bankovní spojení: Investiční a poštovní banka, a. s.
Česká spořitelna, a. s.

č. účtu: 0108696177/5100
č. účtu: 563650058/0800

Odběr časopisu je vázán na zaplacení členského ročního příspěvku

Pro své členy vydává
Česká genealogická a heraldická společnost
v Praze

*Za původnost a obsah článků ručí autoři
Tištěno jako rukopis, autorská práva autorů zachována*

Redakční skupina pro Genealogické a heraldické listy:

*PhDr. Alena Pazderová, předsedkyně
Ing. PhDr. Jaroslava Honcová, CSc.
Univ. Prof. PhDr. František Kavka, CSc.
Ing. Jan Oulík
PhDr. Jan Podhola*

Toto číslo bylo vydáno za podpory Nadace Českého literárního fondu

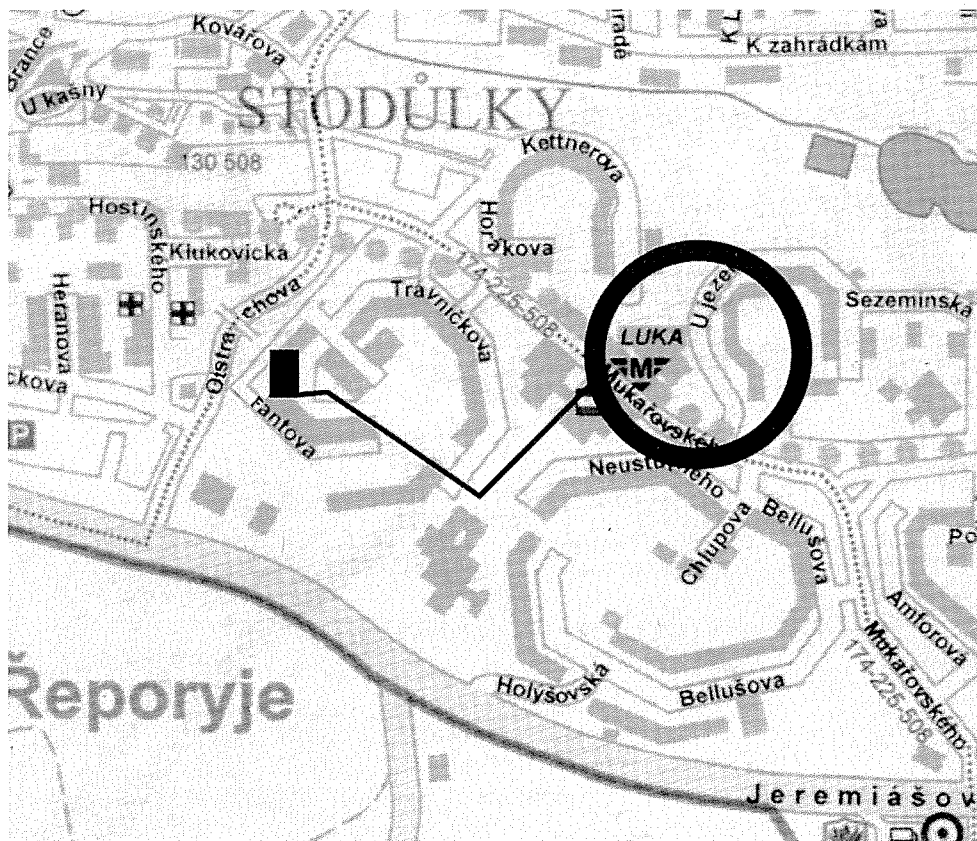
Uzávěrka: prosinec 1998 Dáno do tisku v lednu 1999 Počet výtisků: 1000

Grafická úprava: PhDr. Jan Podhola a Studio BESR

Podávání novinových zásilek povoleno Ředitelstvím pošt Praha, OZ

č. j. NOV 6231/97, ze dne 16. 5. 1997

Tisk JPM Tisk, s. r. o. Na Popelce 19/38, 150 00 Praha 5

Výřez z plánu Prahy 13